

V Bruseli 19. októbra 2023
(OR. en)

14339/23

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0077(COD)**

**ENER 556
ENV 1145
CLIMA 488
COMPET 1004
CONSOM 370
FISC 231
CODEC 1912**

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	14085/23
Č. dok. Kom.:	7440/23 + ADD 1
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/942, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii – všeobecné smerovanie

Delegáciám v prílohe zasielame všeobecné smerovanie Rady k uvedenému návrhu v znení, ktoré prijala Rada (doprava, telekomunikácie a energetika) na zasadnutí 17. októbra 2023.

Týmto všeobecným smerovaním sa stanovuje predbežná pozícia Rady k tomuto návrhu a vytvára sa základ pre prípravu rokovaní s Európskym parlamentom.

2023/0077 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,**ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/943 a (EÚ) 2019/942, ako aj smernice (EÚ) 2018/2001
a (EÚ) 2019/944 s cieľom zlepšiť koncepciu trhu s elektrinou v Únii**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 194 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Od septembra 2021 sa na trhoch s elektrickou energiou pozorujú veľmi vysoké ceny a volatilita. Ako uvádza európska Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „agentúra ACER“) vo svojom posúdení koncepcie veľkoobchodného trhu s elektrinou v EÚ z apríla 2022¹, je to dôsledok najmä vysokých cien plynu, ktorý sa používa ako vstup na výrobu elektrickej energie.
- (2) Vystupňovanie ruskej vojenskej agresie voči Ukrajine, ktorá je zmluvnou stranou Energetického spoločenstva, a súvisiace medzinárodné sankcie od februára 2022 viedli k narušeniu svetových trhov s energiou, zhoršeniu problému vysokých cien plynu a mali výrazný reťazový vplyv na ceny elektriny. Ruská invázia na Ukrajinu spôsobila aj neistotu v súvislosti s dodávkami iných komodít, ako je čierne uhlie a surová ropa, ktoré využívajú zariadenia na výrobu elektriny. To viedlo k ďalšiemu výraznému zvýšeniu cien elektriny a nestálosti jej cenových hladín.

¹ Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, Záverečné posúdenie koncepcie veľkoobchodného trhu s elektrinou v EÚ vydané agentúrou ACER, apríl 2022.

- (3) **Komisia** v reakcii na túto situáciu **predložila v októbri 2021** oznámenie [...] s **názvom Boj s rastúcimi cenami energie: súbor nástrojov pre opatrenia a podporu, ktorého súčasťou je súbor opatrení, ktoré [...]** Únia a jej členské štáty môžu využiť na riešenie bezprostredného vplyvu vysokých cien energie na domácnosti a podniky [...] vrátane podpory príjmov, daňových úľav a opatrení na úsporu a uskladňovanie plynu[...] a na posilnenie odolnosti voči budúcim cenovým šokom. Komisia vo svojom oznámení z 8. marca 2022 s názvom REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu² načrtla niekoľko ďalších opatrení s cieľom posilniť tento súbor nástrojov a reagovať na rastúce ceny energie. Komisia zároveň 23. marca 2022 zriadila dočasný režim štátnej pomoci, ktorý má umožniť určité subvencie na zmiernenie vplyvu vysokých cien energie.³

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – REPowerEU: spoločné európske pravidlá pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu [COM(2022) 108 final].

³ Oznámenie Komisie – Dočasný krízový rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine (C 131 I/01, C/2022/1890).

- (4) Komisia 18. mája 2022 predstavila plán REPowerEU⁴, ktorým sa zaviedli ďalšie opatrenia zamerané na úspory energie, diverzifikáciu dodávok energie a zrýchlené zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom ukončiť závislosť Únie od ruských fosílnych palív vrátane návrhu na zvýšenie cieľa EÚ do roku 2030 pre obnoviteľné zdroje energie na úroveň 45 %. V oznámení o krátkodobých intervenciách na trhu s energiou a dlhodobých zlepšeniach koncepcie trhu s elektrinou⁵ sa popri stanovení doplňujúcich krátkodobých opatrení na boj proti vysokým cenám energie identifikovali aj možné oblasti zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou a oznámil sa v ňom zámer posúdiť tieto oblasti na účely [...]zmeny legislatívneho rámca.

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Plán REPowerEU [COM(2022) 230].

⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Krátkodobé intervencie na trhu s energiou a dlhodobé zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou – postup [COM(2022) 236 final].

- (5) **S cieľom [...] urýchlene reagovať na krízu cien a obavy súvisiace s bezpečnosťou dodávok a riešiť prudký nárast cien pre občanov [...] prijala Únia viacero právnych aktov, napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032, ktorým sa zavádza spoľahlivý systém uskladňovania plynu⁶, nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369, ktorým sa stanovujú účinné opatrenia na zníženie dopytu po plyne a elektrine⁷, nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854⁸, ktorým sa zavádzajú systémy na obmedzenie cien, aby sa predišlo neočakávanému zisku na trhoch s plynom aj elektrinou⁹, [...] ¹⁰a nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577¹¹, ktorým sa zavádzajú opatrenia na zrýchlenie procesov udeľovania povolení pre zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov¹²¹³.**

⁶ [...]Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17.

⁷ [...]Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu (Text s významom pre EHP), (Ú. v. EÚ L 173).

⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261, 7.10.2022, s. 1).

⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne [...] (Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2022, s. [...]) 1).

¹⁰ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie (Ú. v. EÚ L 261).

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).

¹² [...]Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (Ú. v. EÚ L 206) a nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022 o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie [...] (Ú. v. EÚ L 261) [...].

¹³ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 36).

- (6) Dobře integrovaný trh s energiou, který staví na balíku opatření v oblasti čisté energie pro všech Evropanů, který byl přijatý v letech 2018 a 2019¹⁴¹⁵ (**dále jen „balík opatření v oblasti čisté energie“**), by měl Unii umožnit využívat hospodářské přínosy jednotného trhu s energiou za běžných tržových podmínek, zajistit bezpečnost dodávek energie a zachovat proces dekarbonizace. Cezhraničním prepojením se zároveň zajišťuje bezpečnější, spolehlivější a efektivnější provoz elektrizační soustavy.

¹⁴ [...]([...] 1)[...][...][...][...] [...] [...]) [...]

¹⁵ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1), smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82), smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 210), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 22), nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54), smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).**

- (7) Súčasná koncepcia trhu s elektrinou zároveň prispela k vzniku nových a inovačných produktov, služieb a opatrení na maloobchodných trhoch s elektrinou, čím sa podporila energetická efektívnosť a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a rozšíril sa výber s cieľom pomôcť spotrebiteľom znížiť ich faktúry za elektrinu aj prostredníctvom malých výrobných zariadení a vznikajúcich služieb na zabezpečenie riadenia odberu. Spoliehanie sa na potenciál digitalizácie energetického systému a jeho využívanie, ako je aktívna účasť spotrebiteľov, by malo byť kľúčovým prvkom našich budúcich trhov s elektrinou a elektrizačných sústav. Zároveň existuje potreba rešpektovať voľby spotrebiteľov a umožniť im využívať výhody rôznych zmluvných ponúk.
- (8) Súčasná koncepcia trhu s elektrinou **však [...]** v kontexte energetickej krízy zároveň [...] poukázala na viaceré dôležité nedostatky späté s vplyvom vysokých a nestálych cien fosílnych palív na krátkodobé trhy s elektrickou energiou, čím sú domácnosti a podniky vystavené závažným prudkým nárastom cien, ktoré majú vplyv na ich faktúry za elektrinu.
- (9) Rýchlejšie zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a čisté flexibilné technológie predstavujú najudržateľnejší a nákladovo najefektívnejší spôsob štrukturálneho zníženia dopytu po fosílnych palivách na výrobu elektriny a na priamu spotrebu, a to prostredníctvom elektrifikácie a integrácie energetického systému. Obnoviteľné zdroje môžu mať vďaka svojim nízkym prevádzkovým nákladom pozitívny vplyv na ceny elektrickej energie v celej Únii a môžu viesť k zníženiu priamej spotreby fosílnych palív.
- (10) Zmenami koncepcie trhu s elektrinou by sa malo zabezpečiť, aby sa výhody vyplývajúce zo zvyšujúceho sa zavádzania elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a z energetickej transformácie ako celku dostali k spotrebiteľom vrátane tých najzraniteľnejších spotrebiteľov a aby ich v konečnom dôsledku chránili pred energetickými krízami a zabránili upadaniu väčšieho počtu domácností do špirály energetickej chudoby. **[...]Týmito zmenami** by sa mal zmierňovať vplyv vysokých cien fosílnych palív, najmä plynu, na ceny elektrickej energie s cieľom umožniť domácnostiam a podnikom, aby z dlhodobého hľadiska využívali výhody cenovo dostupnej a bezpečnej energie z udržateľných obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov.

- (11) Reforma koncepcie trhu s elektrinou by mala byť prínosom nielen pre spotrebiteľov v domácnostiach, ale aj pre konkurencieschopnosť odvetví Únie, pretože uľahčí ich možnosti investovať do čistých technológií, ktoré potrebujú na realizáciu svojich postupov emisne neutrálnej transformácie. Energetickú transformáciu v Únii je potrebné podporiť pevnou výrobnou základňou čistých technológií. Týmto reformami sa podporí cenovo dostupná elektrifikácia priemyslu a vedúce svetové postavenie Únie z hľadiska výskumu a inovácií v oblasti technológií čistej energie.
- (12) Dobre fungujúce a efektívne krátkodobé trhy sú hlavným nástrojom na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov a flexibilných zdrojov na trhu a uľahčenie nákladovo efektívnej integrácie energetického systému.
- (13) Vnútrodenne trhy sú obzvlášť dôležité pre integráciu variabilných obnoviteľných zdrojov energie do elektrizačnej sústavy pri najnižších nákladoch, keďže umožňujú účastníkom trhu obchodovať s nedostatkami alebo nadbytkom elektriny bližšie k času dodávky. Keďže výrobcovia variabilnej energie z obnoviteľných zdrojov môžu vykonať presný odhad svojej výroby až v čase blízkom k dodávke, je pre nich rozhodujúce, aby mali čo najväčšie príležitosti na obchodovanie prostredníctvom prístupu na likvidný trh, a to čo najbližšie k času dodávky elektrickej energie. **Čas uzávierky vnútrodenného medzioblastného trhu by sa mal preto skrátiť a stanoviť bližšie k reálnemu času. V prípade, že táto zmena povedie k vzniku rizík pre bezpečnosť dodávok, by prevádzkovatelia prenosových sústav mali mať možnosť požiadať na základe posúdenia vplyvu a po schválení regulačným orgánom o výnimku, aby mohli požiadať o predĺženie harmonogramu vykonávania. Táto žiadosť by mala obsahovať akčný plán s konkrétnymi krokmi k zavedeniu nového času uzávierky vnútrodenného trhu.**

- (14) Preto je dôležité, aby sa vnútrodenne trhy prispôbili účasti na variabilných technológiách energie z obnoviteľných zdrojov, ako je slnečná a veterná **energia**, ako aj účasti na riadení odberu[...] a uskladňovaní **energie**. Likvidita vnútrodených trhov by sa mala zlepšiť spoločným využívaním kníh objednávok medzi organizátormi trhu v rámci ponukovej oblasti, a to aj vtedy, keď sú medzioblastné kapacity nastavené na nulu alebo po čase uzávierky vnútrodeného trhu. **S cieľom zabezpečiť, aby nominovaní organizátori trhu s elektrinou (ďalej len „nominovaní organizátori“) spoločne využívali knihy objednávok v denných a vnútrodených časových rámcoch, by nominovaní organizátori mali zadávať všetky objednávky do jednotného prepojenia denných a vnútrodených trhov a nemali by organizovať obchodovanie s dennými a vnútrodenými produktmi alebo produktmi s podobnými vlastnosťami mimo jednotného prepojenia denných a vnútrodených trhov. S cieľom riešiť inherentné riziko diskriminácie pri obchodovaní s dennými a vnútrodenými produktmi v rámci jednotného prepojenia denných a vnútrodených trhov a mimo neho a následné odčerpávanie likvidity na prepojených trhoch s elektrinou v Únii by sa táto povinnosť mala vzťahovať na nominovaných organizátorov, na podniky, ktoré vykonávajú nad nominovanými organizátormi priamo alebo nepriamo kontrolu, ako aj na podniky, ktoré sú pod priamou alebo nepriamou kontrolou nominovaného organizátora.** Okrem toho by sa uzávierka vnútrodeného trhu mala stanoviť bližšie k času dodania, aby sa maximalizovali príležitosti pre účastníkov trhu obchodovať s nedostatkom a nadbytkom elektriny a prispieť k lepšej integrácii variabilných obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy.
- (15) Okrem toho by krátkodobé trhy s elektrinou mali zabezpečiť, aby sa na nich mohli zúčastňovať malí poskytovatelia služieb flexibility, a to znížením minimálnej veľkosti ponuky.

- (16) Na zabezpečenie účinnej integrácie elektriny vyrobenej z variabilných obnoviteľných zdrojov energie a na zníženie potreby výroby elektriny z fosílnych palív v [...] **situáciách krízy cien elektriny** [...] by prevádzkovatelia prenosových sústav mali mať možnosť navrhnúť produkt obmedzenia spotreby v čase špičky, ktorý by umožnil **dodatočné riadenie odberu s cieľom prispieť k zníženiu spotreby [...] v elektrizačnej sústave [...].** **Produkt obmedzenia spotreby v čase špičky by mal okrem toho, že prispieva k znižovaniu veľkoobchodných cien [...] elektriny, prispieť k [...] bezpečnosti dodávok počas krízy cien elektriny.** Keďže cieľom produktu obmedzenia spotreby v čase špičky je znížiť a presunúť spotrebu elektriny, rozsah tohto produktu by sa mal vzťahovať len na riadenie [...] odberu. **Keďže tento produkt sa má používať len v obmedzených situáciách krízy cien elektriny, môže sa jeho [...] obstarávanie uskutočniť najviac jeden týždeň pred uvoľnením dodatočných kapacít reakcie na strane spotreby.** **Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali mať možnosť aktivovať [...] produkt obmedzenia spotreby v čase špičky [...] na základe prognózy dopytu. Pripadne by malo byť možné, aby bol produkt obmedzenia spotreby v čase špičky aktivovaný automaticky v rámci denného trhu na základe ceny energie stanovenej počas obstarávania [...] kapacity na zníženie dopytu.** Na overenie objemov aktivovaného zníženia dopytu by mal prevádzkovateľ prenosovej sústavy použiť základnú hodnotu, ktorá odráža očakávanú spotrebu elektriny bez aktivácie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky.

- (17) Aby sa spotrebitelia mohli aktívne zúčastňovať na trhoch s elektrinou a aby mohli zabezpečiť svoju flexibilitu, postupne sa vybavujú inteligentnými meracími systémami. Vo viacerých členských štátoch je však zavádzanie inteligentných meracích systémov stále pomalé. V prípadoch, keď inteligentné meracie systémy ešte nie sú namontované, a v prípadoch, keď inteligentné meracie systémy neposkytujú dostatočnú úroveň podrobnosti údajov, by prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav mali mať možnosť využívať údaje zo špecializovaných [...] **meracích** zariadení na pozorovanie a zúčtovanie služieb flexibility, ako je riadenie odberu a uskladňovanie energie. Umožnenie využívania údajov zo špecializovaných **meracích** [...] zariadení na účely pozorovania a zúčtovania by malo uľahčiť aktívnu účasť spotrebiteľov na trhu a rozvoj ich riadenia odberu. Používanie údajov z týchto špecializovaných [...] **meracích** zariadení by mali sprevádzať požiadavky na kvalitu týchto údajov.
- (18) Týmto nariadením sa stanovuje právny základ pre spracúvanie osobných údajov [...] v **súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679**¹⁶. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby boli splnené všetky zásady ochrany osobných údajov a povinnosti stanovené v [...] **nariadení (EÚ) 2016/679** vrátane minimalizácie údajov. Ak možno cieľ tejto smernice dosiahnuť bez spracúvania osobných údajov, [...] **prevádzkovatelia údajov** by sa mali spoliehať na anonymné a súhrnné údaje.

¹⁶ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).**

(19) Spotrebitelia a dodávatelia potrebujú efektívne a účinné forwardové trhy na pokrytie svojej dlhodobej cenovej expozície a zníženie závislosti od krátkodobých cien. Aby odberatelia elektriny v celej [...] **Únii mohli v plnej miere využívať výhody integrovaných trhov s elektrinou a hospodárskej súťaže v celej Únii**, malo by sa zlepšiť fungovanie forwardového trhu s elektrinou v Únii prostredníctvom zriadenia regionálnych virtuálnych obchodných centier s cieľom prekonať existujúcu roztrieštenosť trhu a nízku likviditu, ktorá sa vyskytuje v mnohých ponukových oblastiach. Regionálne virtuálne obchodné centrá by mali pokrývať viacero ponukových oblastí a zároveň zabezpečiť primeranú cenovú koreláciu. Niektoré ponukové oblasti nemusia byť pokryté **regionálnym** virtuálnym obchodným centrom, pokiaľ ide o prispievanie k referenčnej cene obchodného centra. Účastníci trhu z týchto ponukových oblastí by však stále mali mať možnosť zaistiť sa prostredníctvom obchodného centra.

(19a) **S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci, aby mohla stanoviť podrobné pravidlá týkajúce sa koncepcie forwardového trhu s elektrinou v Únii, pokiaľ ide o zriadenie regionálnych virtuálnych obchodných centier. Aby sa zabezpečili synergie s existujúcim regulačným rámcom, udelenie vykonávacích právomocí v článku 59 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943¹⁷ by sa malo rozšíriť tak, aby sa vzťahovalo aj na aspekty potrebné na zriadenie virtuálnych obchodných centier. Pred vykonaním uvedených vykonávacích právomocí by Komisia mala vykonať posúdenie vplyvu. V relevantných prípadoch by sa v posúdení vplyvu a vo vykonávanom akte malo zohľadniť vykonávanie už existujúcich medzivládnych dohôd týkajúcich sa cezhraničného spoločného vlastníctva elektrární. Vykonávacie právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011.**

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).

- (20) Virtuálne obchodné centrá by mali odrážať súhrnnú cenu viacerých ponukových oblastí a poskytovať referenčnú cenu, ktorú by mali operátori trhu využívať na ponuku forwardových zaist'ovacích produktov. V tomto rozsahu by sa virtuálne obchodné centrá nemali chápať ako subjekty, ktoré zabezpečujú alebo vykonávajú transakcie. Regionálne virtuálne obchodné centrá by poskytovaním referenčného cenového indexu mali umožniť združovanie likvidity a poskytnúť účastníkom trhu lepšie možnosti zaistenia.
- (21) S cieľom zlepšiť možnosti účastníkov trhu v oblasti zaistenia by sa mala rozšíriť úloha jednotnej pridel'ovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2016/1719¹⁸. Jednotná pridel'ovacia platforma by mala ponúkať obchodovanie s finančnými dlhodobými prenosovými právami medzi rôznymi ponukovými oblasťami a regionálnymi virtuálnymi obchodnými centrami. Objednávky predložené účastníkmi trhu na finančné prenosové práva [...] **by mali byť** spárované prostredníctvom súčasného pridel'ovania dlhodobej medzioblastnej kapacity. Takéto párovanie a pridel'ovanie by sa malo vykonávať pravidelne, aby sa pre účastníkov trhu zabezpečila dostatočná likvidita, a tým aj účinné možnosti zaistenia. Dlhodobé prenosové práva by sa mali vydávať s častou splatnosťou, [...] od mesiaca vopred až po minimálne tri roky vopred [...], aby sa zosúlادili s typickým časovým horizontom zaistenia účastníkov trhu. Jednotná pridel'ovacia platforma by mala podliehať monitorovaniu a presadzovaniu, aby sa zabezpečilo, že bude náležitým spôsobom vykonávať svoje úlohy.

¹⁸ **Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridel'ovanie dlhodobých kapacít (Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42).**

- (22) Sieťové tarify by mali prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav motivovať k využívaniu služieb flexibility prostredníctvom ďalšieho rozvoja inovatívnych riešení na optimalizáciu existujúcej siete a na obstarávanie služieb flexibility, najmä riadenia odberu alebo uskladňovania. Na tento účel by sa sieťové tarify mali navrhovať tak, aby zohľadňovali prevádzkové a kapitálové výdavky prevádzkovateľov sústav alebo ich účinnú kombináciu, aby mohli elektrizačnú sústavu nákladovo efektívne prevádzkovať.

Požiadavka na odzrkadľovanie nákladov by nemala obmedzovať možnosť efektívneho prerozdelenia nákladov v prípadoch, keď sa uplatňujú sieťové poplatky podľa miesta alebo času. To by ďalej prispelo k integrácii obnoviteľných zdrojov energie s najnižšími nákladmi pre elektrizačnú sústavu a koncovým odberateľom by to umožnilo zhodnotiť ich riešenia v oblasti flexibility.

(23) Energia z obnoviteľných zdrojov na mori, ako je veterná energia na mori, energia z oceánov a plávajúca fotovoltika, bude zohrávať zásadnú úlohu pri budovaní energetickej sústavy založenej prevažne na obnoviteľných zdrojoch energie a pri zabezpečovaní klimatickej neutrality do roku 2050. Ich širšiemu a efektívnemu zavedeniu však bránia značné prekážky, ktoré zamedzujú masívnemu rozšíreniu potrebnému na dosiahnutie týchto cieľov. Podobné prekážky by sa v budúcnosti mohli objaviť aj v prípade iných technológií na mori. Medzi tieto prekážky patria investičné riziká spojené s jedinečnou topografickou situáciou hybridných projektov na mori napojených na viac ako jeden trh **v ponukovej oblasti na mori. Je dôležité, aby sa tieto prekážky včas a účinne odstraňovali.** S cieľom znížiť investičné riziko pre realizátorov týchto projektov na mori a zabezpečiť, aby projekty v ponukovej oblasti na mori mali úplný prístup na okolité trhy, by prevádzkovatelia prenosových sústav mali zaručiť prístup [...]projektom na mori **v ponukovej oblasti na mori** ku kapacite príslušného hybridného spojovacieho vedenia vo všetkých obchodných intervaloch **až do výšky kapacity dohodnutej v dohode o pripojení, a vylúčiť tak potenciálne predimenzovanú kapacitu.** Ak sa dostupné prenosové kapacity znížia do takej miery, že na trh nebude možné dodať celé množstvo vyrobenej elektriny, ktoré by projekt na mori inak mohol vyvážať, prevádzkovateľ alebo prevádzkovatelia prenosovej sústavy zodpovední za potrebu obmedzenia kapacity by mali mať v budúcnosti možnosť kompenzovať prevádzkovateľovi projektu na mori úmerné využitie príjmov z preťaženia. Táto kompenzácia **by mala vyvážiť znížené príjmy prevádzkovateľov zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov na mori v dôsledku takéhoto obmedzenia prístupu na prepojené trhy** a mala by sa vzťahovať len na výrobnú kapacitu dostupnú na trhu, ktorá môže závisieť od počasia a nezahŕňa výpadky a údržbu projektu na mori. **Kompenzácia v prípade absencie prístupu k prenosovej sústave by sa nemala vykladať ako prednostný dispečing. Okrem toho by nikdy nemalo dochádzať k dvojitej kompenzácii za rovnaké riziko, ktoré je pokryté podľa tohto ustanovenia, napríklad ak je dané riziko už pokryté v rámci rozdielovej zmluvy alebo iného príslušného systému podpory.** Podrobnosti vrátane podmienok, za ktorých môže opatrenie zaniknúť, **ako je existencia dostatočného dopytu v rámci ponukovej oblasti na mori alebo priamy prístup na dostatočný počet trhov, ktorý umožňuje riziko eliminovať, ako aj riešenie prekážok, sa majú vymedziť vo vykonávacom akte, a to v relevantných prípadoch aj prostredníctvom zmien nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222.**

- (24) Na veľkoobchodnom dennom trhu sa najskôr predáva elektrina z elektrární s najnižšími marginálnymi nákladmi, ale cena pre všetkých účastníkov trhu je stanovená podľa poslednej elektrárne potrebnej na pokrytie dopytu, a to je elektráreň s najvyššími marginálnymi nákladmi po zúčtovaní trhov. V tejto súvislosti energetická kríza ukázala, že prudký nárast cien plynu a čierneho uhlia sa môže pretaviť do mimoriadneho a trvalého zvýšenia cien, za ktoré plynové a uhoľné zariadenia na výrobu elektriny predkladajú ponuky na veľkoobchodnom dennom trhu. To následne viedlo k mimoriadne vysokým cenám na dennom trhu v celej Únii, keďže plynové a uhoľné zariadenia na výrobu elektriny sú často zariadenia s najvyššími marginálnymi nákladmi potrebnými na uspokojenie dopytu po elektrine.
- (25) Vzhľadom na úlohu ceny na dennom trhu ako referenčnej hodnoty pre ceny na ostatných veľkoobchodných trhoch s elektrinou a vzhľadom na skutočnosť, že všetci účastníci trhu dostávajú zúčtovaciu cenu, zaznamenávajú technológie s výrazne nižšími marginálnymi nákladmi neustále vysoké príjmy.
- (26) Únia musí výrazne urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie na dosiahnutie svojich cieľov v oblasti dekarbonizácie a cieľov stanovených v pláne REPowerEU na zvýšenie energetickej nezávislosti. Trh by mal vzhľadom na investičné potreby, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov, zabezpečiť vytvorenie dlhodobého cenového signálu.
- (27) V tomto rámci by sa členské štáty mali usilovať o vytvorenie vhodných trhových podmienok pre dlhodobé trhov orientované nástroje, ako sú zmluvy o nákupe elektriny (ďalej aj ako „PPA“). Zmluvy o nákupe elektriny sú dvojstranné kúpne zmluvy medzi výrobcami a kupujúcimi elektriny. Poskytujú dlhodobú cenovú stabilitu pre odberateľa a potrebnú istotu pre výrobcu, aby mohol prijať investičné rozhodnutie. Napriek tomu len niekoľko členských štátov má aktívne trhy so zmluvami o nákupe elektriny a kupujúci sú zvyčajne obmedzení na veľké podniky, a to aj preto, že zmluvy o nákupe elektriny čelia viacerým prekážkam, najmä ťažkostiam pri krytí rizika omeškania platby zo strany kupujúceho v týchto dlhodobých zmluvách. Členské štáty by pri stanovovaní politik na dosiahnutie cieľov dekarbonizácie energetiky uvedených v ich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch mali zohľadniť potrebu vytvoriť dynamický trh so zmluvami o nákupe elektriny.

(28) [...] **V súlade so** smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001¹⁹ majú členské štáty posúdiť regulačné a administratívne prekážky pre uzatváranie dlhodobých zmlúv o nákupe elektriny z obnoviteľných zdrojov a [...] odstrániť neodôvodnené prekážky a podporovať využívanie takýchto zmlúv. Okrem toho majú členské štáty vo svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch opísať politiky a opatrenia na uľahčenie využívania zmlúv o nákupe elektriny z obnoviteľných zdrojov. Členské štáty bez toho, aby bola dotknutá táto povinnosť podávať správy o regulačnom kontexte ovplyvňujúcom trh so zmluvami o nákupe elektriny, by mali zabezpečiť, aby nástroje na zníženie finančných rizík spojených s omeškaním dlhodobých platobných záväzkov zo strany kupujúceho v rámci zmlúv o nákupe elektriny boli prístupné spoločnostiam, ktoré čelia prekážkam vstupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny a nemajú finančné ťažkosti[...]. Členské štáty by sa mohli rozhodnúť zriadiť systém záruk za trhové ceny, **ak súkromné záruky nie sú dostupné alebo nie sú dostatočne dostupné. V takom prípade by** členské štáty mali do príslušného predpisu zahrnúť ustanovenia na zabránenie zníženiu likvidity na trhoch s elektrinou, napríklad prostredníctvom finančných zmlúv o nákupe elektriny. **Mohli by sa rozhodnúť uľahčiť agregáciu dopytu po zmluvách o nákupe elektriny od zákazníkov, ktorí individuálne čelia prekážkam pri vstupe na trh s týmito zmluvami, ale spoločne môžu výrobcem v súvislosti s uvedenými zmluvami poskytnúť atraktívnu ponuku.** Členské štáty by nemali podporovať zmluvy o nákupe elektriny, ktoré slúžia na nákup elektriny vyrobenej z fosílnych palív. Hoci štandardným prístupom by malo byť nediskriminovanie spotrebiteľov, členské štáty by sa mohli rozhodnúť zamerať tieto nástroje na konkrétne kategórie spotrebiteľov, pričom by mali uplatňovať objektívne a nediskriminačné kritériá. V tomto rámci by členské štáty mali zohľadniť potenciálnu úlohu [...] **nástrojov** poskytovaných na úrovni Únie, napríklad Európskou investičnou bankou (ďalej len „EIB“).

¹⁹ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).**

- (29) Členské štáty majú pri navrhovaní a pridelovaní verejnej podpory k dispozícii niekoľko nástrojov na podporu rozvoja trhov so zmluvami o nákupe elektriny. Umožniť realizátorom projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ktorí sa zúčastňujú na verejnej súťaži na podporu, aby si vyhradili časť výroby elektriny na predaj prostredníctvom zmluvy o nákupe elektriny, by prispelo k podpore a rozvoju trhov so zmluvami o nákupe elektriny. Okrem toho by sa členské štáty mali v rámci hodnotenia týchto verejných súťaží snažiť uplatňovať kritériá na stimulovanie prístupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny pre subjekty, ktoré čelia prekážkam vstupu na trh, ako sú malé a stredné podniky (MSP), a uprednostňovať uchádzačov, ktorí predložia záväzok podpísať zmluvu o nákupe elektriny na časť výroby elektriny v rámci projektu od jedného alebo viacerých potenciálnych kupujúcich, ktorí čelia ťažkostiam, pokiaľ ide o prístup na trh so zmluvami o nákupe elektriny.
- (29a) **Členské štáty by mali venovať osobitnú pozornosť cezhraničným zmluvám o nákupe elektriny a odstrániť neodôvodnené prekážky, ktoré sa ich osobitne týkajú, a umožniť spotrebiteľom v členských štátoch s obmedzenou kapacitou prístupu k energii vyrábanej v iných regiónoch bez diskriminácie.**
- (30) Ak sa členské štáty rozhodnú podporovať [...] investície financované z verejných zdrojov **prostredníctvom** [...], „systémov priamej podpory cien“ [...] do **nových zariadení** na nízkouhlíkovú výrobu elektriny z nefosílnych palív s cieľom dosiahnuť ciele Únie v oblasti dekarbonizácie, tieto systémy by mali byť štruktúrované prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv tak, aby okrem záruky výnosov zahŕňali aj obmedzenie hornej hranice trhových výnosov príslušných výrobných aktív. **Keďže povinnosť podľa tohto nariadenia by sa mala vzťahovať len na podporu investícií do nových zariadení na výrobu elektriny, členské štáty sa môžu rozhodnúť poskytnúť systémy podpory vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv aj na nové investície zamerané na podstatnú modernizáciu existujúcich zariadení na výrobu elektriny alebo na podstatné zvýšenie ich kapacity či predĺženie ich životnosti. [...]**

- (30a) V záujme zabezpečenia právnej istoty a predvídateľnosti by sa povinnosť štruktúrovať režim priamej podpory prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv mala vzťahovať len na zmluvy v rámci systémov priamej podpory cien pre investície do novej výroby, ktoré sa uzavrujú po troch rokoch od dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia. Uvedené prechodné obdobie by malo byť päť rokov pre hybridné zariadenia na mori spojené s dvoma alebo viacerými ponukovými oblasťami z dôvodu zložitosti takýchto projektov.**
- (30b) Povinnosťou využívať dvojsmerné rozdielové zmluvy nie je dotknutý článok 6 ods. 1 smernice (EÚ) 2018/2001.**
- (30c) Aj keď sa týmto nariadením mení článok 4 ods. 3 druhý pododsek smernice (EÚ) 2018/2001, zostávajúce ustanovenia článku 4 uvedenej smernice, v ktorom sa stanovujú zásady koncepcie systémov podpory energie z obnoviteľných zdrojov, zostávajú v plnej miere uplatniteľné.**
- (31) [...]Dvojsmernými rozdielovými zmluvami by sa zabezpečilo, že príjmy výrobcov pochádzajúce z nových investícií do výroby elektriny, ktoré využívajú verejnú podporu, budú nezávislejšie od nestálych cien výroby elektriny z fosílnych palív, ktoré zvyčajne určujú cenu na dennom trhu.

(31a) Zásady koncepcie podľa tohto nariadenia by sa mali uplatňovať na systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv. Pri posudzovaní takýchto dvojsmerných rozdielových zmlúv podľa pravidiel štátnej pomoci by Komisia mala skontrolovať súlad s ustanoveniami práva Únie, ktoré sú neoddeliteľne spojené s pravidlami štátnej pomoci, ako sú zásady koncepcie dvojsmerných rozdielových zmlúv uvedené v tomto nariadení. V rámci koncepcie týchto dvojsmerných rozdielových zmlúv by sa mali zachovať stimuly pre zariadenie vyrábajúce elektrinu, aby fungovalo a efektívne sa zúčastňovalo na trhoch s elektrinou, najmä s cieľom zohľadniť trhové podmienky. Komisia by vo svojom posúdení mala zabezpečiť, aby koncepcia dvojsmerných rozdielových zmlúv nevedla k narušeniu hospodárskej súťaže. Komisia by predovšetkým mala zabezpečiť, aby rozdelenie príjmov podnikom nenarúšalo rovnaké podmienky na vnútornom trhu, najmä v prípadoch, keď nie je možné uplatniť súťažné ponukové konanie. Dvojsmerné rozdielové zmluvy by sa mohli líšiť v dĺžke trvania a mohli by okrem iného zahŕňať rozdielové zmluvy založené na vtláčaní s uvedením jednej alebo viacerých realizačných cien, minimálnu cenu alebo rozdielové zmluvy založené na kapacite alebo referenčných bodoch. Povinnosť používať dvojsmerné rozdielové zmluvy sa nevzťahuje na systémy podpory, ktoré nie sú priamo spojené s výrobou elektriny, ako je uskladňovanie, a ktoré nevyužívajú priamu podporu cien, ako je investičná pomoc, okrem iného vo forme vopred vyplatenej finančnej podpory, daňových opatrení alebo zelených certifikátov.

- (32) Pokiaľ však obmedzenie na stanovenie systémov priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv redukuje počet systémov priamej podpory cien, ktoré sú členské štáty [...] **schopné** prijať, pokiaľ ide o obnoviteľné zdroje energie, malo by sa obmedziť na nízkouhlíkové technológie, ktoré nie sú založené na fosílnych palivách, s nízkymi a stabilnými prevádzkovými nákladmi a na technológie, ktoré zvyčajne nezabezpečujú flexibilitu elektrizačnej sústavy, pričom by sa mali vylúčiť technológie, ktoré sú v počiatočnom štádiu svojho zavádzania na trhu. Je to potrebné na zabezpečenie toho, aby sa neohrozila ekonomická životaschopnosť výrobných technológií s vysokými marginálnymi nákladmi a aby sa zachovali stimuly pre technológie, ktoré môžu elektrizačnej sústave ponúknuť flexibilitu na predkladanie ponúk na trhu s elektrinou na základe ich alternatívnych nákladov. Okrem toho by sa obmedzenie na stanovenie systémov priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv nemalo vzťahovať na nové technológie, v prípade ktorých môžu byť na stimulovanie ich využívania vhodnejšie iné typy systémov priamej podpory cien. Týmto obmedzením by nemala byť dotknutá prípadná výnimka pre malé zariadenia a demonštračné projekty podľa [...] **smernice** (EÚ) 2018/2001 [...] a mali by sa zohľadniť osobitosti komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s [...] uvedenou smernicou.
- (33) Vzhľadom na potrebu zabezpečiť regulačnú istotu [...] **pre** výrobcov by sa povinnosť členských štátov uplatňovať systémy priamej podpory cien v prípade výroby elektriny vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv mala vzťahovať len na [...] investície [...] **do nových zariadení na výrobu elektriny** zo zdrojov uvedených v predchádzajúcom odôvodnení.

- (34) Vďaka obmedzeniu hornej hranice trhových výnosov by systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv mali členským štátom poskytnúť dodatočný zdroj príjmov v obdobiach vysokých cien energie. S cieľom ďalej zmierniť vplyv vysokých cien elektriny na účty spotrebiteľov za energiu by členské štáty mali zabezpečiť, aby sa príjmy získané od výrobcov, na ktorých sa vzťahujú systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv, **alebo ekvivalent vo finančnej hodnote takýchto príjmov**, preniesli na [...] **koncových [...] odberateľov. Pri rozdeľovaní príjmov domácnostiam by členské štáty mali mať najmä možnosť uprednostňovať zraniteľných odberateľov. Vzhľadom na širšie výhody pre odberateľov elektriny vyplývajúce z investícií do energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej efektívnosti a zavádzania nízkouhlíkovej energie by členské štáty mali mať takisto možnosť využívať príjmy z dvojsmerných rozdielových zmlúv, alebo ekvivalent vo finančnej hodnote takýchto príjmov, na financovanie investícií na zníženie nákladov na elektrinu pre koncových odberateľov a využívať takéto príjmy, alebo ekvivalent vo finančnej hodnote takýchto príjmov, na financovanie nákladov na systémy priamej podpory cien [...].** Prerozdeľovanie príjmov by sa malo uskutočniť spôsobom, ktorým sa zabezpečí, že [...] **odberatelia** budú stále do určitej miery vystavení cenovému signálu, takže buď znížia svoju spotrebu, keď sú ceny vysoké, alebo ju presunú na obdobia s nižšími cenami (čo sú zvyčajne obdobia s vyšším podielom výroby energie z obnoviteľných zdrojov). **Členské štáty by mali mať predovšetkým možnosť zvážiť spotrebu v čase mimo špičky, aby sa zachovali stimuly k flexibilitě.** Členské štáty by mali zabezpečiť, aby prerozdelenie príjmov medzi konečných spotrebiteľov elektriny neovplyvnilo rovnaké podmienky a hospodársku súťaž medzi jednotlivými dodávateľmi. **Tieto zásady by nemali byť povinné v prípade príjmov generovaných zmluvami v rámci systémov priamej podpory cien uzavretých pred dátumom začatia uplatňovania povinnosti používať dvojsmerné rozdielové zmluvy. Členské štáty môžu rozdeliť príjmy z dvojsmerných rozdielových zmlúv bez toho, aby toto rozdelenie predstavovalo reguláciu maloobchodných cien podľa článku 5 smernice (EÚ) 2019/944.**

- (35) Okrem toho by členské štáty mali zabezpečiť, aby systémy priamej podpory cien bez ohľadu na svoju formu nenarušili efektívne, konkurencieschopné a likvidné fungovanie trhov s elektrinou, a tým zachovať stimuly výrobcov reagovať na trhové signály vrátane zastavenia výroby, keď sú ceny elektriny nižšie ako ich prevádzkové náklady, ako aj motivácia koncových odberateľov znížiť spotrebu, keď sú ceny elektriny vysoké. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby systémy podpory nevytvárali prekážku rozvoju obchodných zmlúv, ako sú zmluvy o nákupe elektriny.
- (36) Dvojsmerné rozdielové zmluvy a zmluvy o nákupe elektriny sa tak vzájomne dopĺňajú pri napredovaní energetickej transformácie a prinášajú výhody obnoviteľných zdrojov energie a nízkouhlíkovej energie spotrebiteľom. S výhradou požiadaviek stanovených v [...] **tomto nariadení** by členské štáty mali mať možnosť slobodne rozhodovať, ktoré nástroje použijú na dosiahnutie svojich cieľov v oblasti dekarbonizácie. Prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny súkromní investori prispievajú k ďalšiemu zavádzaniu energie z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkovej energie a zároveň dlhodobo zabezpečujú nízke a stabilné ceny elektriny. Podobne rovnaký cieľ dosahujú prostredníctvom dvojsmerných rozdielových zmlúv verejné subjekty v mene spotrebiteľov. Oba nástroje sú potrebné na dosiahnutie cieľov dekarbonizácie Únie prostredníctvom zavádzania obnoviteľných a nízkouhlíkových zdrojov energie a zároveň prinášajú spotrebiteľom výhody výroby elektriny za nízke ceny.

- (37) Zrýchlené zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie si vyžaduje čoraz väčšiu dostupnosť riešení v oblasti flexibility, aby sa zabezpečila ich integrácia do siete a aby sa elektrizačná sústava a sieť mohli prispôbiť variabilite výroby a spotreby elektriny v rôznych časových horizontoch. **S cieľom podporiť nefosílnu flexibilitu** by regulačné orgány **alebo iné orgány alebo subjekty určené členským štátom** mali pravidelne posudzovať potrebu flexibility v elektrizačnej sústave na základe podkladov od prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav a **toto posúdenie by malo dopĺňať podávanie správ o flexibilitě národných energetických systémov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999²⁰**. Pri posudzovaní potrieb flexibility elektrizačnej sústavy by sa mali zohľadniť všetky existujúce a plánované investície [...] vrátane existujúcich aktív, ktoré ešte nie sú pripojené do sústavy [...], do zdrojov flexibility, ako sú flexibilná výroba elektriny, spojovacie vedenia, riadenie odberu, uskladňovanie energie alebo výroba obnoviteľných palív, a to vzhľadom na potrebu dekarbonizácie energetického systému. Na tomto základe by členské štáty mali vymedziť národný cieľ pre flexibilitu nefosílnych zdrojov, ako je riadenie odberu a uskladňovanie **energie**, ktorý by sa mal zohľadniť aj v ich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch.

²⁰ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).**

- (38) Na dosiahnutie **orientačného** národného cieľa pre flexibilitu nefosílnych zdrojov, ako sú potreby investícií do riadenia[...] odberu a uskladňovania **energie, v prípadoch, keď sa potreby flexibility neriešia odstránením trhových prekážok a existujúcich investícií, môžu členské štáty uplatňovať systémy na podporu flexibility nefosílnych zdrojov pozostávajúce z platieb za dostupnú kapacitu nefosílnej flexibility. [...] [...]**
- (39) [...] ²⁴
- (40) [...]

²⁴ [...]

(40a) Keďže na vnútorný trh s elektrinou môžu mať významný vplyv nekoordinované kapacitné mechanizmy, v balíku opatrení v oblasti čistej energie sa zaviedol komplexný rámec na lepšie posudzovanie potreby kapacitných mechanizmov a zlepšenie ich koncepcie. Bez ohľadu na potrebu obmedziť narušenia hospodárskej súťaže a vnútorného trhu môžu kapacitné mechanizmy spolu s vhodným regulačným rámcom zohrávať dôležitú úlohu pri zabezpečovaní primeranosti zdrojov, najmä počas prechodu na bezuhlíkový systém a v prípade nedostatočne prepojených energetických systémov. Zatiaľ čo kapacitné mechanizmy by sa už nemali považovať za opatrenia poslednej inštancie, ich nevyhnutnosť a koncepcia by sa však mali pravidelne posudzovať vzhľadom na vyvíjajúci sa regulačný rámec a trhové podmienky. Ukázalo sa však, že postup prijímania kapacitných mechanizmov je zložitý. V záujme nájdenia potenciálnych možností zefektívnenia a zjednodušenia postupu žiadosti o kapacitný mechanizmus a na zabezpečenie toho, aby členské štáty mohli včas riešiť problémy primeranosti a zároveň zabezpečiť potrebné kontroly s cieľom predísť poškodeniu vnútorného trhu, by Komisia mala urýchlene predložiť komplexnú správu, v ktorej sa tieto možnosti posúdia. V tejto súvislosti by Komisia mala podľa potreby požiadať agentúru, aby zmenila metodiku posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni v súlade s uplatniteľným postupom. Po konzultácii s členskými štátmi by Komisia mala podľa potreby predložiť návrhy na zefektívnenie a zjednodušenie procesu posudzovania kapacitných mechanizmov najneskôr 3 mesiace po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia.

- (41) Pripájanie nových výrobných a odberových zariadení, najmä zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, často naráža na priet'ahy v postupoch pripájania do siete. Jedným z dôvodov takýchto priet'ahov je nedostatok dostupnej kapacity siete v mieste, ktoré si investor vybral, z čoho vyplýva potreba rozšírenia alebo posilnenia siete na bezpečné pripojenie zariadení do sústavy. Nová požiadavka, aby prevádzkovatelia elektrizačných sústav na úrovni prenosu aj distribúcie uverejňovali a aktualizovali informácie o dostupnej kapacite siete v oblastiach, v ktorých pôsobia, by prispela k rozhodovaniu investorov na základe informácií o dostupnosti kapacity siete v rámci sústavy, a tým k požadovanému urýchleniu zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov.
- (42) Okrem toho v záujme riešenia problému dlhých lehôt na odpoveď na žiadosti o pripojenie do sústavy by prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav mali poskytovať používateľom sústavy jasné a transparentné informácie o stave a vybavovaní ich žiadostí o pripojenie. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav by mali [...]takéto informácie poskytnúť do troch mesiacov od podania žiadosti.
- (43) Počas energetickej krízy boli spotrebiteľia vystavení mimoriadne nestálym veľkoobchodným cenám energie a mali obmedzené možnosti zapojiť sa do trhu s energiou. V dôsledku toho mnohé domácnosti čelili ťažkostiam pri platení účtov. Najviac postihnutí sú zraniteľní a energeticky chudobní spotrebiteľia²², ale týmto ťažkostiam boli vystavené aj domácnosti so strednými príjmami. Preto je dôležité aktualizovať práva a ochranu spotrebiteľov, čo im umožní využívať výhody energetickej transformácie, oddeliť ich faktúry za elektrinu od krátkodobých cenových pohybov na trhoch s energiou a obnoviť rovnováhu rizika medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi.

²² Určité skupiny sú viac ohrozené energetickou chudobou alebo sú náchylnejšie na jej nepriaznivé dôsledky, ako napríklad ženy, osoby so zdravotným postihnutím, staršie osoby, deti a osoby s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom.

- (44) Spotrebitelia by mali mať prístup k širokej ponuke, aby si mohli vybrať zmluvu podľa svojich potrieb. Dodávateľia však svoje ponuky zredukovali, zmlúv s pevnou cenou je málo a výber ponúk sa obmedzil. Spotrebitelia by mali mať vždy možnosť vybrať si cenovo dostupnú zmluvu s pevnou cenou a na dobu určitú a dodávateľia by nemali jednostranne meniť podmienky pred uplynutím platnosti takejto zmluvy. **To nič nemení na skutočnosti, že zmluvy s dynamickou cenou sú nad'alej kľúčové a že čoraz väčšie rozširovanie obnoviteľných zdrojov energie môže spotrebiteľom pomôcť znížiť účty za energiu. Členské štáty by mali mať možnosť oslobodiť dodávateľov, ktorí ponúkajú len zmluvy s dynamickou cenou, od povinnosti ponúkať zmluvy s pevnou cenou a na dobu určitú za predpokladu, že to nebude mať negatívny vplyv na hospodársku súťaž a zachová sa dostatočný výber zmlúv s pevnou cenou a na dobu určitú.**
- (45) Ak dodávateľia nezabezpečia, aby ich portfólio elektriny bolo dostatočne zaistené, zmeny veľkoobchodných cien elektrickej energie ich môžu finančne ohroziť a viesť k ich zlyhaniu, pričom náklady sa prenesú na spotrebiteľov a ostatných používateľov siete. Preto by sa malo zabezpečiť, aby boli dodávateľia pri ponúkaní zmlúv s pevnou cenou primerane zaistení. Vo vhodnej hedžingovej stratégii by sa mal zohľadňovať prístup dodávateľov k vlastnej výrobe a ich kapitalizácia, ako aj ich expozícia zmenám cien na veľkoobchodnom trhu. **Existenciu vhodných hedžingových stratégií možno zabezpečiť prostredníctvom všeobecných pravidiel, na ktorých dodržiavanie sa dohliada bez toho, aby sa vykonávalo osobitné preskúmanie pozícií alebo stratégií jednotlivých dodávateľov. Nástrojmi používanými na posudzovanie hedžingových stratégií dodávateľov by mohli byť stresové testy a požiadavky na podávanie správ o dodávateľoch.**

- (46) Spotrebitelia by mali mať možnosť vybrať si dodávateľa, ktorý im ponúka cenu a služby, ktoré najlepšie vyhovujú ich potrebám. Pokrok v technológii merania a pomerového merania v kombinácii s informačnými a komunikačnými technológiami znamená, že v súčasnosti je technicky možné mať viacero dodávateľov pre jeden objekt. Ak si to odberatelia želajú, mali by mať možnosť využiť tieto možnosti a vybrať si samostatného dodávateľa najmä pre elektrinu na napájanie spotrebičov, ako sú tepelné čerpadlá alebo elektrické vozidlá, ktoré majú obzvlášť vysokú spotrebu alebo ktoré majú tiež možnosť automaticky meniť svoju spotrebu elektriny v závislosti od cenových signálov. [...] **Na tento účel by sa malo odberateľom umožniť, aby mali viac ako jeden merací bod a vyúčtovací bod pre jediné miesto pripojenia svojich priestorov, čo umožní meranie a dodávky pre rôzne spotrebiče samostatne. Meracie body by mali byť navzájom jasne odlišené. Pravidlá pridelovania súvisiacich nákladov by sa mali určiť na vnútroštátnej úrovni. Niektoré inteligentné meracie systémy môžu priamo pokrývať viac ako jeden merací bod a preto umožňujú odberateľom mať súčasne viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny. Dodávatelia by mali niesť zodpovednosť za vyrovnávanie odchýlok len v prípade meracích a fakturačných bodov, do ktorých [...] dodávajú. Okrem toho sa koncoví odberatelia uľahčením špecializovaných meracích [...] riešení [...], ktoré sú pripojené k spotrebičom s flexibilným, regulovateľným zařízením alebo sú v nich zabudované, môžu zúčastňovať na iných motivačných systémoch riadenia odberu, ktoré poskytujú služby flexibility na trhu s elektrinou a prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav. Celkovo by takéto opatrenia mali prispieť k vyššej miere využívania riadenia odberu a k posilneniu postavenia spotrebiteľov, čo im poskytne väčšiu kontrolu nad spotrebou energie a účtami za ňu a zároveň poskytne elektrizačnej sústave dodatočnú flexibilitu s cieľom vyrovnáť sa s výkyvmi dopytu a ponuky.**

- (47) Vzhľadom na rastúcu zložitost' ponúk energie a rôzne marketingové postupy majú spotrebiteľia často problémy úplne pochopiť, na čo sa svojim podpisom zaväzujú. Nie je jasné najmä to, ako sa stanovuje cena, podmienky obnovenia zmluvy, dôsledky ukončenia zmluvy alebo dôvody zmeny podmienok zo strany dodávateľa. Dodávateľia alebo účastníci trhu zapojení do agregácie by preto mali spotrebiteľom pred podpisom zmluvy poskytnúť kľúčové informácie o ponukách energií stručným a zrozumiteľným spôsobom.
- (48) Na zabezpečenie kontinuity dodávok pre spotrebiteľov, **predovšetkým v prípadoch** [...]zlyhania dodávateľa, by členské štáty mali [...] **zaviesť režim dodávateľa poslednej inštancie**. Vymenovanie [...]**dodávateľa** poslednej inštancie [...] **by malo byť možné buď pred zlyhaním dodávateľa, alebo v okamihu jeho zlyhania. Tohto dodávateľa poslednej inštancie** možno považovať za [...] poskytovateľa univerzálnej služby. [...]Dodávateľom **poslednej inštancie** by mohlo byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, pod podmienkou, že spĺňa požiadavky na oddelenie podľa [...] smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944²³. To však neznamená povinnosť členských štátov zabezpečovať dodávky za určitú pevne stanovenú minimálnu cenu. **Ak členský štát vymenoval dodávateľa poslednej inštancie prostredníctvom spravodlivého, transparentného a nediskriminačného postupu už pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice, nie je potrebné začať nový postup vymenovania dodávateľa poslednej inštancie.**

²³ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).**

- (49) Spoločné využívanie energie môže vytvoriť odolnosť voči účinkom vysokých a nestálych cien na veľkoobchodnom trhu na účty spotrebiteľov za energiu, posilňuje postavenie širšej skupiny spotrebiteľov, ktorí inak nemajú možnosť stať sa aktívnymi odberateľmi z dôvodu finančných alebo priestorových obmedzení, ako sú energeticky chudobní a zraniteľní spotrebiteľia, a vedie k vyššiemu využívaniu energie z obnoviteľných zdrojov mobilizáciou dodatočných súkromných kapitálových investícií a diverzifikáciou spôsobov odmeňovania. Integráciou vhodných cenových signálov a skladovacích zariadení môže spoločné využívanie elektrickej energie pomôcť položiť základy, ktoré pomôžu využiť potenciál flexibility menších spotrebiteľov.
- (50) Aktívni odberatelia, ktorí vlastnia, majú v prenájme alebo prenajímajú zariadenie na skladovanie alebo na výrobu elektriny, by mali mať právo spoločne využívať nadmernú výrobu za **určitú cenu alebo bezplatne** a umožniť ostatným spotrebiteľom, aby sa stali aktívnymi, alebo spoločne využívať energiu z obnoviteľných zdrojov vyrobenú alebo uskladnenú prostredníctvom spoločne prenajímaných, prenajatých alebo vlastnených zariadení, a to buď priamo, alebo prostredníctvom sprostredkovateľa – tretej strany. **Akákoľvek platba za spoločné využívanie nadmernej výroby za určitú cenu sa môže vyrovnat' buď priamo medzi aktívnymi odberateľmi alebo automaticky prostredníctvom platformy pre partnerské obchodovanie.** Dohody o spoločnom využívaní energie sú založené buď na súkromnej zmluvnej dohode medzi aktívnymi odberateľmi, alebo sú organizované prostredníctvom právnickej osoby. Právnická osoba, ktorá spĺňa kritériá komunity vyrábajúcej energiu z obnoviteľných zdrojov v zmysle smernice [...] (EÚ) 2018/2001 alebo občianskeho energetického spoločenstva v zmysle vymedzenia smernice [...] (EÚ) 2019/944, môže so svojimi členmi spoločne využívať elektrinu vyrobenú zo zariadení, ktorých je výlučným vlastníkom. Rámec ochrany a posilnenia postavenia v oblasti spoločného využívania energie by mal venovať osobitnú pozornosť energeticky chudobným a zraniteľným spotrebiteľom.

- (51) Spoločným využívaním energie sa do praxe zavádza kolektívna spotreba elektriny vyrobenej vlastnou výrobou alebo uskladnenej elektriny dodávanej do siete viac ako jedným spoločne konajúcim aktívnym odberateľom. Členské štáty by mali na účely výpočtu energetickej zložky účtu za energiu **vystaveného odberateľovým dodávateľom** zaviesť vhodnú IT infraštruktúru, ktorá v určitom časovom rámci umožní administratívne spárovanie **celkovej nameranej** spotreby **odberateľa** s energiou vyrobenou vlastnou výrobou alebo uskladnenou energiou z obnoviteľných zdrojov, **ktorá sa od celkovej spotreby odčíta, čím sa odberateľovi zníži účet**. Výstup týchto zariadení by sa mal rozdeliť medzi agregované profily zaťaženia spotrebiteľov na základe statických, variabilných alebo dynamických metód výpočtu, ktoré môžu byť vopred vymedzené alebo odsúhlasené aktívnymi odberateľmi. **Aktívni odberatelia zapojení do spoločného využívania energie sú finančne zodpovední za nerovnováhy, ktoré spôsobia. Tým by nemala byť dotknutá možnosť aktívnych zákazníkov preniesť svoju zodpovednosť za vyrovnávanie odchýlok na iných účastníkov trhu. Všetky práva a povinnosti odberateľov stanovené v tejto smernici sa vzťahujú na koncových odberateľov zapojených do systémov spoločného využívania energie. Domácnosti s inštalovaným výkonom do 10,8 kW v prípade samostatných domácností a do 50 kW v prípade bytových domov by však nemali byť povinné plniť povinnosti dodávateľov.**
- (52) Zraniteľní odberatelia by mali byť primerane chránení pred odpojením od elektrickej energie a rovnako by sa nemali dostať do situácie, ktorá ich núti k odpojeniu. Úloha dodávateľov a všetkých príslušných vnútroštátnych orgánov pri určovaní vhodných krátkodobých aj dlhodobých opatrení, ktoré by mali byť k dispozícii zraniteľným odberateľom, aby mohli riadiť svoju spotrebu energie a náklady, je naďalej zásadná, a to aj prostredníctvom úzkej spolupráce so systémami sociálneho zabezpečenia.

(53) Verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny v zásade predstavujú opatrenie narúšajúce trh. Takéto zásahy sa preto môžu vykonávať len ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a podliehajú osobitným podmienkam. Podľa tejto smernice sú regulované ceny možné pre energeticky chudobné a zraniteľné domácnosti, a to aj pod úrovňou nákladov, a ako prechodné opatrenie aj pre domácnosti a mikropodniky, **a to bez ohľadu na to, či je kríza cien elektriny alebo nie**. V čase krízy, keď sa veľkoobchodné a maloobchodné ceny elektrickej energie výrazne zvyšujú, čo má negatívny vplyv na širšie hospodárstvo, by sa členským štátom malo umožniť, aby dočasne rozšírili uplatňovanie regulovaných cien aj na MSP. V prípade domácností aj MSP by členské štáty mali mať možnosť dočasne stanoviť regulované ceny pod úrovňou nákladov, pokiaľ tým nedôjde k narušeniu hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi a pokiaľ sa dodávateľom budú **počas krízy cien elektriny** kompenzovať náklady na dodávky pod úrovňou nákladov. Je však potrebné zabezpečiť, aby takáto regulácia cien bola cieľená a nevytvárala stimuly na zvyšovanie spotreby. Preto by sa **dočasné predĺženie**[...] cenovej regulácie malo obmedziť na 80 % mediánu spotreby domácností v prípade domácností a na 70 % spotreby v predchádzajúcom roku v prípade MSP. [...] **Rada by mala na návrh Komisie prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia určiť, kedy [...] prebieha regionálna alebo celoúijná kríza cien elektriny. Posúdenie toho, či takáto cenová kríza prebieha, by sa malo zakladať na porovnaní s cenami v čase bežného fungovania trhu, a preto by sa mal z neho vylúčiť vplyv predchádzajúcich kríz. V uvedenom rozhodnutí [...]by sa malo takisto stanoviť obdobie, počas ktorého toto určenie existencie cenovej krízy platí a počas ktorého sa uplatňuje dočasné predĺženie regulovaných cien, ktoré môže trvať najviac jeden rok. Ak sú aj naďalej splnené podmienky, na základe ktorých sa situácia považuje za regionálnu alebo celoúijnú krízu cien elektriny, Rada by mala mať možnosť na návrh Komisie [...]predĺžiť obdobie platnosti vykonávacieho rozhodnutia. Prenesenie vykonávacích právomocí na Radu primerane zohľadňuje politickú povahu rozhodnutia aktivovať rozšírené možnosti verejných zásahov do stanovovania cien dodávok elektriny, ktoré si vyžaduje citlivé vyvázenie rôznych politických aspektov, ako aj horizontálnych dôsledkov takéhoto rozhodnutia pre členské štáty[...].**

- (53a) Príjmový strop týkajúci sa inframarginálnych výrobcov zavedený v článkoch 6 až 8 a článku 10 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854 v niektorých prípadoch predstavoval nezanedbateľný zdroj príjmov, ktorý členské štáty použili na zmiernenie vplyvu vysokých cien elektriny na účtoch spotrebiteľov. Aj toto nariadenie obsahuje nástroje, ktoré spotrebiteľom poskytnú úľavu v čase vysokých cien elektrickej energie; členské štáty by počas implementácie týchto nástrojov mali mať možnosť uplatňovať do 30. júna 2024 aj príjmový strop týkajúci sa inframarginálnych výrobcov. Uvedený príjmový strop by mal podliehať podmienkam zodpovedajúcim podmienkam, ktoré sa uplatňovali podľa nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854. S cieľom posúdiť uplatňovanie akéhokoľvek takéhoto príjmového stropu Komisia by mala predložiť správu určenú Parlamentu a Rade.**
- (53aa) Pokiaľ niektoré z opatrení uvedených v tomto nariadení predstavuje štátnu pomoc, nie je ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ. Komisia má právomoc posúdiť zlučiteľnosť štátnej pomoci s vnútorným trhom.**

- (53b)** Keďže Estónsko, Lotyšsko a Litva ešte nie sú synchronizované s európskou elektrizačnou sústavou, čelia pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovo orientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Hoci synchronizácia prebieha dobre, jedným z kritických predpokladov stabilnej synchronnej prevádzky sústavy je dostupnosť dostatočných rezerv disponibility na reguláciu frekvencie. Keďže sú však pobaltské krajiny pri riadení frekvencií závislé od ruskej synchronnej oblasti, neboli doteraz schopné vytvoriť vlastný fungujúci vyrovnávací trh. Útočná vojna Ruska proti Ukrajine výrazne zvýšila riziko v oblasti bezpečnosti dodávok, ktoré vyplýva z neexistencie vlastných vyrovnávacích trhov.
- Požiadavky článku 6 ods. 9, 10 a 11 nariadenia (EÚ) 2019/943 a článku 41 ods. 2 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195, ktoré sa majú uplatňovať na existujúce vyrovnávacie trhy, preto zatiaľ situáciu v Estónsku, Lotyšsku a Litve nezohľadňujú, a to najmä preto, že vytvorenie vyrovnávacieho trhu si vyžaduje čas a nové investície do disponibility. Estónsko, Lotyšsko a Litva by preto mali mať bez ohľadu na tieto požiadavky právo uzatvárať počas prechodného obdobia dlhodobjšie zmluvy na obstaranie disponibility.
- (53ba)** Estónsko, Lotyšsko a Litva by takisto mali byť oslobodené od požiadaviek stanovených v niektorých ustanoveniach článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 944/2019, ak je to potrebné na zaistenie bezpečnosti systému počas prechodného obdobia.
- (53c)** Prechodné obdobia pre Estónsko, Lotyšsko a Litvu by sa mali po synchronizácii postupne čo najskôr ukončiť a mali by sa využiť na vytvorenie vhodných trhových nástrojov ponúkajúcich krátkodobé vyrovnávacie rezervy a iné nevyhnutné podporné služby a mali by byť obmedzené na obdobie, ktoré je pre tento proces nevyhnutné.

- (53d)** Predpokladá sa, že pobaltské štáty budú synchronizované so synchronnou oblasťou kontinentálnej Európy jedným dvojitým vedením spájajúcim Poľsko a Litvu. Po synchronizácii sa bude musieť kapacita tohto vedenia z veľkej časti vyčleniť pre bezpečnostné rezervy v prípade neočakávaného výpadku v pobaltskej sústave a z toho vyplývajúcich neúmyselných odchýlok. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali pre cezhraničné obchodovanie naďalej ponúkať maximálnu kapacitu v súlade s limitmi prevádzkovej bezpečnosti a vzhľadom na možné nepredvídané udalosti v poľských a litovských sústavách vrátane tých, ktoré vyplývajú z výpadkov vedení jednosmerného prúdu vysokého napätia alebo z odpojenia pobaltských štátov od synchronnej oblasti kontinentálnej Európy. Pri výpočte celkovej kapacity a nepredvídaných udalostí podľa článku 16 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2019/943 by sa mala zohľadniť osobitná situácia tohto prepojenia.
- (53e)** Vzhľadom na to, že cyperská prenosová sústava nie je prepojená so žiadnym členským štátom, Cyprus čelí pri organizovaní vyrovnávacích trhov a pri trhovom orientovanom obstarávaní podporných služieb veľmi špecifickým výzvam. Cyprus by mal byť oslobodený od požiadaviek článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 smernice (EÚ) 944/2019, pokiaľ je to potrebné na zaistenie bezpečnosti sústavy počas prechodného obdobia, konkrétne dotedy, kým sa cyperská prenosová sústava nepripojí k iným členským štátom prostredníctvom spojovacích vedení.

- (53f) Na podporu cieľov ochrany životného prostredia sa v článku 22 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 stanovujú požiadavky týkajúce sa emisných limitov CO₂ pre kapacitné mechanizmy. Členské štáty uplatňujúce kapacitné mechanizmy, ktoré boli schválené pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia, sa však počas svojho prechodu na bezuhlíkový systém a v období po energetickej kríze môžu počas obmedzeného obdobia od tohto emisného limitu CO₂ v rámci mechanizmu poslednej inštancie výnimočne odchyliť. Takáto výnimka by sa však mala obmedziť na existujúcu výrobnú kapacitu, ktorá začala komerčnú výrobu pred 4. júlom 2019, t. j. pred nadobudnutím účinnosti balíka opatrení v oblasti čistej energie. V prípade, že predchádzajúce procesy obstarávania, ktoré splnili emisné limity CO₂, nepriniesli potrebnú kapacitu na riešenie zisteného problému primeranosti, členské štáty by mali mať možnosť zorganizovať dodatočný postup obstarávania, ktorý spĺňa všetky požiadavky uvedené v kapitole IV nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 s výnimkou tých, ktoré sa týkajú emisných limitov CO₂, a to len na taký objem kapacity, aký je potrebný na vyriešenie zistených problémov primeranosti. Výrobná kapacita, ktorá nespĺňa emisné limity CO₂, by sa nemala obstarávať na obdobie dlhšie ako jeden rok. Toto uplatňovanie nesmie mať nepriaznivý vplyv na plány dekarbonizácie členských štátov.**
- (53g) Kapacitné mechanizmy by mali byť otvorené pre všetky zdroje, ktoré sú schopné zabezpečiť požadovanú technickú výkonnosť, vrátane plynových elektrární za predpokladu, že spĺňajú emisný limit uvedený v článku 22 ods. 4.**

- (54) Opatreniami uvedenými v **tomto** [...] nariadení nie je dotknuté ani uplatňovanie smernice **Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ²⁴**, nariadenia **Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1011²⁵** a nariadenia **Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012²⁶**.
- (55) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942²⁷, nariadenie (EÚ) 2019/943 [...], smernica (EÚ) 2019/944 [...] a smernica (EÚ) 2018/2001 [...] by sa mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť.
- (56) Keďže ciele tohto nariadenia, a **to zlepšenie koncepcie integrovaného trhu s elektrinou, najmä v záujme zabránenia neprimerane vysokým cenám elektriny**, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov,

²⁴ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).**

²⁵ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1011 z 8. júna 2016 o indexoch používaných ako referenčné hodnoty vo finančných nástrojoch a finančných zmluvách alebo na meranie výkonnosti investičných fondov, ktorým sa menia smernice 2008/48/ES a 2014/17/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 596/2014 (Ú. v. EÚ L 171, 29.6.2016, s. 1).**

²⁶ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1).**

²⁷ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 22).**

[...]PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Zmeny nariadenia Rady (EÚ) 2019/943 [...]

Nariadenie (EÚ) 2019/943 sa mení takto:

1. Článok 1 sa mení takto:

a) písmeno b) sa nahrádza takto:

„b) stanoviť základné zásady pre dobre fungujúce integrované trhy s elektrinou, ktoré umožnia všetkým poskytovateľom zdrojov a odberateľom elektriny nediskriminačný prístup na trh, umožnia rozvoj forwardových trhov s elektrinou, aby sa dodávateľia a spotrebiteľia mohli zaistiť proti riziku budúcej volatility cien elektriny alebo aby sa mohli chrániť pred týmto rizikom, posilnia postavenie spotrebiteľov, zabezpečia konkurencieschopnosť na globálnom trhu, zvýšia flexibilitu prostredníctvom riadenia odberu, uskladňovania energie a iných riešení v oblasti flexibility nefosílnych zdrojov, zabezpečia energetickú efektívnosť, uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky a umožnia integráciu trhu a odvetvia a trhové odmeňovanie za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov;“;

b) dopĺňa sa toto písmeno:

„e) podporovať dlhodobé investície do výroby energie z obnoviteľných zdrojov a umožniť spotrebiteľom, aby ich účty za energiu boli menej závislé [...]od výkyvov krátkodobých cien na trhu s elektrinou, najmä od cien fosílnych palív v strednodobom až dlhodobom horizonte.“.

2. V článku 2 sa dopĺňajú tieto body:

- „72. „hodina v čase špičky“ je hodina, [...] **počas ktorej sa na základe prognóz prevádzkovateľov prenosových sústav a prípadne nominovaných organizátorov trhu s elektrinou očakáva, že hrubá spotreba elektrickej energie [...] alebo denná veľkoobchodná cena elektriny bude najvyššia**, pričom sa zohľadňujú medzioblastné výmeny;
73. „obmedzenie spotreby v čase špičky“ je schopnosť účastníkov trhu znížiť spotrebu elektriny počas hodín v špičke [...] na **žiadosť** prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
74. „produkt obmedzenia spotreby v čase špičky“ je trhový produkt, prostredníctvom ktorého môžu účastníci trhu zabezpečiť prevádzkovateľom prenosových sústav obmedzenie spotreby v čase špičky;
75. „virtuálne obchodné centrum“ je nefyzická oblasť pokrývajúca viac ako jednu ponukovú oblasť, pre ktorú sa stanovuje [...] **referenčná** cena na základe metodiky;
76. „dvojsmerná rozdielová zmluva“ je zmluva podpísaná medzi prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektriny a protistranou, zvyčajne verejným subjektom, ktorá poskytuje ochranu minimálnej odmeny aj limit pre nadmernú odmenu; [...]

77. „zmluva o nákupe elektriny“ alebo „PPA“ je zmluva, na základe ktorej sa fyzická alebo právnická osoba zaviazá nakupovať elektrinu od výrobcu elektriny na trhovom základe;
78. [...]
79. „špecializované [...]meracie zariadenie“ je zariadenie [...]pripojené k spotrebiču alebo zabudované v spotrebiči, ktoré [...]poskytuje služby riadenia dopytu alebo služby flexibility na trhu s elektrinou alebo prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav;
80. „flexibilita“ je schopnosť elektrizačnej sústavy prispôbiť sa variabilite modelov výroby a spotreby, ako aj a dostupnosti siete v príslušných trhovách časových rámcoch.“.

2a. **V článku 2 sa nasledujúci bod mení takto:**

„kapacitný mechanizmus“ je opatrenie na zabezpečenie dosiahnutia potrebnej úrovne primeranosti zdrojov odmeňovaním zdrojov za ich dostupnosť s výnimkou opatrení týkajúcich sa podporných služieb alebo riadenia preťaženia;“.

3. Článok 7 sa mení takto:

a) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou alebo nimi určený subjekt spoločne organizujú riadenie integrovaných denných a vnútrodenných trhov v súlade s nariadením (EÚ) 2015/1222. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou spolupracujú na úrovni Únie, alebo ak je to vhodnejšie, na regionálnej úrovni, s cieľom maximalizovať efektívnosť a účinnosť obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu s elektrinou v Únii. Povinnosť spolupracovať platí bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Vo svojich funkciách týkajúcich sa obchodovania s elektrinou podliehajú prevádzkovatelia prenosových sústav, nominovaní organizátori trhu s elektrinou **alebo nimi určené subjekty** regulačnému dohľadu regulačných orgánov podľa článku 59 smernice (EÚ) 2019/944 a dohľadu agentúry ACER podľa článkov 4 a 8 nariadenia (EÚ) 2019/942.“;

b) odsek 2 sa mení takto:

i) písmeno c) sa nahrádza takto:

„c) musia maximalizovať príležitosti pre všetkých účastníkov trhu zúčastňovať sa na medzioblastnom obchode, ako aj na obchode v rámci oblasti nediskriminačným spôsobom a čo najbližšie k reálnemu času vo všetkých ponukových oblastiach;“;

ii) vkladá sa toto písmeno ca):

„ca) musia byť organizované takým spôsobom, aby sa zabezpečilo **nepretržité** spoločné využívanie likvidity medzi všetkými nominovanými organizátormi trhu s elektrinou, tak pre medzioblastný obchod[...], ako aj pre obchod v **rámci oblasti, a to aj po uzávierke vnútrodeného medzioblastného trhu.** **Nominovaní organizátori trhu s elektrinou predovšetkým zadávajú všetky pokyny týkajúce sa denných a vnútrodených produktov jednotnému prepojeniu denných a vnútrodených trhov až do posledného okamihu, keď je v danej ponukovej oblasti povolené denné alebo vnútrodené obchodovanie. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou neorganizujú obchodovanie s dennými a vnútrodenými produktmi mimo jednotného prepojenia denných a vnútrodených trhov. Táto povinnosť sa vzťahuje na nominovaných organizátorov trhu s elektrinou a prípadne na podniky, ktoré priamo alebo nepriamo vykonávajú kontrolu alebo akékoľvek práva vo vzťahu k nominovaným organizátorom trhu s elektrinou, ako aj na podniky, ktoré sú pod priamou alebo nepriamou kontrolou nominovaných organizátorov trhu s elektrinou.“**

4. Vkladajú sa tieto články [...]:

„ Článok 7a

Produkt obmedzenia spotreby v čase špičky

1. **Ak je vyhlásená regionálna alebo celoúnijná kríza cien elektriny v súlade s článkom 66a smernice (EÚ) 2019/944 a bez toho, aby bol dotknutý článok 40 ods. 5 a [...]6 uvedenej smernice, môžu členské štáty prevádzkovateľom prenosových sústav povoliť [...]obstarávať produkty obmedzenia spotreby v čase špičky v záujme zníženia dopytu po elektrine počas hodín [...]v čase špičky. Takéto obstarávanie je obmedzené na obdobie stanovené v rozhodnutí prijatom podľa článku 66a ods. 1 smernice (EÚ) 2019/944.**

2. Prevádzkovatelia [...] sústav, ktorí chcú obstarat' produkt obmedzenia spotreby v čase špičky, predložia regulačnému orgánu príslušného členského štátu návrh, v ktorom uvedú dimenzovanie a podmienky obstarania a **aktivácie** produktu obmedzenia spotreby v čase špičky. Návrh prevádzkovateľa prenosovej sústavy musí spĺňať tieto požiadavky:
- a) dimenzovanie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky musí vychádzať z analýzy potreby dodatočnej služby na zaistenie bezpečnosti dodávok [...], **jej vplyvu na trh a jej očakávaných nákladov a prínosov**. Pri dimenzovaní sa zohľadní prognóza dopytu, prognóza výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, [...] prognóza iných zdrojov flexibility v sústave **a vplyv zrušenej dodávky na veľkoobchodnú cenu**. Dimenzovanie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky sa obmedzí tak, aby sa zabezpečilo, že **predpokladané náklady neprevýšia** očakávané prínosy produktu [...];
 - b) obstarávanie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky sa zakladá na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách a vzťahuje sa len na riadenie odberu;
 - c) obstarávanie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky sa uskutočňuje prostredníctvom [...] súťažného ponukového konania [...], **ktoré môže byť nepretržité**, pričom výber sa uskutoční na základe najnižších nákladov na splnenie vopred stanovených technických a environmentálnych kritérií;

- d) zmluvy na produkt obmedzenia spotreby v čase špičky sa nesmú uzatvárať viac ako [...] **týždeň** pred jeho aktiváciou[...];
 - e) aktivácia produktu obmedzenia spotreby v čase špičky nesmie viesť k poklesu medzioblastnej kapacity;
 - f) aktivácia produktu obmedzenia spotreby v čase špičky sa uskutoční [...] **pred denným trhom alebo v rámci neho** a [...] **môže sa vykonať na základe vopred stanovenej ceny elektriny**;
 - g) produkt obmedzenia spotreby v čase špičky neznamena spustenie výroby elektriny z **fosílnych palív**, ktorá sa nachádza za meracím bodom.
3. Skutočné zníženie spotreby vyplývajúce z aktivácie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky sa meria v porovnaní so základnou hodnotou, ktorá odráža očakávanú spotrebu elektrickej energie bez aktivácie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky. **Ak sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy rozhodne zaobstarať si produkt obmedzenia spotreby v čase špičky v súlade s odsekom 1**[...], vypracuje po konzultácii s účastníkmi trhu východiskovú metodiku a predloží ju regulačnému orgánu.
4. Regulačné orgány schvália návrh prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí majú záujem o obstaranie produktu obmedzenia spotreby v čase špičky, a východiskovú metodiku predloženú v súlade s odsekmi 2 a 3 alebo požiadajú prevádzkovateľov prenosových sústav o zmenu návrhu, ak nespĺňa požiadavky stanovené v týchto odsekoch.

Článok 7b

Špecializované [...]meracie zariadenie

1. [...]Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav **môžu**[...] so súhlasom koncového odberateľa používať údaje zo špecializovaných **meracích** [...] zariadení na účely pozorovania a zúčtovania riadenia odberu a služieb flexibility, a to aj zo systémov na uskladňovanie.
 2. **Ak koncový odberateľ nemá nainštalované inteligentné meradlo alebo ak inteligentné meradlo koncového odberateľa nedodáva údaje potrebné na poskytovanie služieb riadenia dopytu alebo služieb flexibility, a to ani prostredníctvom nezávislého agregátora, prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav akceptujú údaje zo špecializovaného meracieho zariadenia na účely zúčtovania riadenia odberu a služieb flexibility, ak je k dispozícii, a to aj zo systémov na uskladňovanie, a nesmú tohto koncového odberateľa pri obstarávaní služieb flexibility diskriminovať. Táto povinnosť sa uplatňuje pri stanovení pravidiel a požiadaviek zo strany členských štátov podľa odseku 3 a podlieha dodržiavaniu týchto pravidiel a požiadaviek.**
- [...]3. Členské štáty stanovujú požiadavky na proces validácie údajov zo špecializovaného [...]meracieho zariadenia s cieľom overiť a zabezpečiť kvalitu príslušných údajov.“.

5. Článok 8 sa mení takto:

a) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou umožnia účastníkom trhu obchodovať s elektrinou čo najbližšie k reálnemu času a prinajmenšom až do času uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu. Čas uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu je od 1. januára [...]2026 najskôr 30 minút pred reálnym časom. Regulačný orgán daného členského štátu môže na žiadosť príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy udeliť výnimku z požiadavky uvedenej v prvom pododseku do 1. januára 2029. Takáto žiadosť sa podáva na dotknutý regulačný orgán a obsahuje:

a) posúdenie vplyvu, v ktorom sa preukáže potreba výnimky, a to na základe rizika pre bezpečnosť dodávok a s prihliadnutím na spätnú väzbu od účastníkov trhu a nominovaných organizátorov trhu s elektrinou, a

b) akčný plán na skrátenie času uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu na 30 minút najneskôr do 1. januára 2029.

Regulačný orgán môže na žiadosť príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy udeliť ďalšiu výnimku z požiadavky uvedenej v prvom pododseku najviac o tri roky od uplynutia obdobia uvedeného v druhom pododseku. Žiadosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy sa podáva na vnútroštátny regulačný orgán žiadajúceho prevádzkovateľa prenosovej sústavy, sieti ENTSO pre elektrinu a agentúre ACER najneskôr do 1. januára 2028 a obsahuje:

a) nové posúdenie vplyvu, v ktorom sa odôvodní potreba ďalšej výnimky, a to na základe rizík pre bezpečnosť dodávok a s prihliadnutím na spätnú väzbu od účastníkov trhu a nominovaných organizátorov trhu s elektrinou;

b) revidovaný akčný plán na skrátenie času uzávierky vnútrodenného medzioblastného trhu na 30 minút do dátumu, na ktorý sa žiada predĺženie, a najneskôr do dátumu požadovaného pre výnimku. Agentúra ACER vydá stanovisko týkajúce sa cezhraničného vplyvu ďalšej výnimky uvedenej v treťom pododseku do šiestich mesiacov od prijatia žiadosti o takúto ďalšiu výnimku. Dotknutý regulačný orgán pred prijatím rozhodnutia o žiadosti o ďalšiu výnimku zohľadní tieto stanoviská.“;

b) odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Nominovaní organizátori trhu s elektrinou musia na obchodovanie na denných a vnútrodenných trhoch poskytovať produkty, ktoré sú dostatočne malé, pričom minimálna veľkosť ponuky je najviac 100 kW, aby sa umožnila efektívna účasť na riadení odberu, uskladňovaní energie a výrobe z drobných obnoviteľných zdrojov, a to aj priamou účasťou zo strany odberateľov.“

6. Článok 9 sa nahrádza takto:

„ Článok 9

Forwardové trhy

1. **[...]Koncepcia forwardového trhu Únie je založená na regionálnych virtuálnych obchodných centrách podporovaných aspoň dlhodobými prenosovými právami vydanými prevádzkovateľmi prenosových sústav [...], čo umožňuje zaistenie cenového rizika vo všetkých ponukových oblastiach.**
2. **Komisia 24 mesiacov po [nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] prijme po dokončení posúdenia vplyvu vykonávací akt v súlade s článkom 59, v ktorom sa stanoví koncepcia uvedená v odseku 1. V tomto vykonávacom akte sa predovšetkým:**
 - a) **uvádza metodika** na vymedzenie geografického rozsahu **regionálnych** virtuálnych obchodných centier [...] vrátane ponukových oblastí, ktoré tieto centrá tvoria, s cieľom maximalizovať cenovú koreláciu medzi referenčnými cenami a cenami ponukových oblastí tvoriacich virtuálne obchodné centrá;
 - b) **uvádza metodika** výpočtu referenčných cien pre **regionálne** virtuálne obchodné centrá [...] s cieľom maximalizovať koreláciu medzi referenčnou cenou a cenami ponukových oblastí tvoriacich **regionálne** virtuálne obchodné centrum; takáto metodika je [...] založená na vopred vymedzených objektívnych kritériách;

- c) uvádza vymedzenie pojmu finančné dlhodobé prenosové práva [...] **medzi** ponukovými oblasťami [...] a **regionálnymi** virtuálnymi obchodnými centrami [...] **ako finančné záväzky umožniť účastníkom trhu zaistiť sa voči kladným a záporným cenovým rozpätiam, a to aj pokiaľ ide o objemy a splatnosť**;
- d) maximalizuje možnosti obchodovania so zaistovacími produktmi odkazujúcimi na **regionálne** virtuálne obchodné centrá pre forwardový trh, ako aj s dlhodobými prenosovými právami z ponukových oblastí do **regionálnych** virtuálnych obchodných centier a
- e) **špecifikuje, ako jednotná pridel'ovacia platforma uvedená v odseku 3 ponúka pridel'ovanie a uľahčuje obchodovanie s dlhodobými prenosovými právami.**

„2. [...]

- 3. Jednotná pridel'ovacia platforma zriadená v súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 **pôsobí ako subjekt, ktorý ponúka pridel'ovanie a uľahčuje obchodovanie s dlhodobými prenosovými právami v mene prevádzkovateľov prenosových sústav. Má právnu formu uvedenú v prílohe II k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132²⁸.**

²⁸ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 30.6.2017, s. 46).**

4. [...]

5. Ak regulačný orgán usúdi, že účastníci trhu nemajú k dispozícii dostatočné možnosti zaistenia, a po konzultácii s príslušnými orgánmi finančného trhu v prípade, keď sa forwardové trhy týkajú finančných nástrojov vymedzených v článku 4 ods. 1 [...] **bode 15 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ²⁹**, môže od búrz s elektrinou alebo prevádzkovateľov prenosových sústav požadovať, aby zaviedli dodatočné opatrenia, ako sú činnosti tvorby trhu, na zlepšenie likvidity forwardového trhu. [...]

²⁹ **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).**

„6. Pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a smernice 2014/65/EÚ a nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012³⁰ a (EÚ) č. 600/2014³¹ môžu organizátori trhu vyvíjať forwardové zaisťovacie produkty, a to aj dlhodobé forwardové zaisťovacie produkty, aby mohli účastníkom trhu vrátane vlastníkov zariadení na výrobu elektriny využívajúcich obnoviteľné zdroje energie poskytnúť vhodné možnosti zaistiť sa proti finančným rizikám z dôvodu kolísania cien. Členské štáty nesmú vyžadovať, aby sa takéto zaisťovacie činnosti mohli obmedzovať na obchody v členskom štáte alebo ponukovej oblasti.“.

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1).

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 84).“.

7. Článok 18 sa mení takto:

a) odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. Metodiky stanovovania taríf musia zohľadňovať fixné náklady prevádzkovateľov prenosovej sústavy a prevádzkovateľov distribučnej sústavy, ako aj kapitálové a prevádzkové výdavky a musia im poskytovať vhodné stimuly, a to v krátkodobom aj dlhodobom horizonte, vrátane anticipačných investícií s cieľom zvyšovať efektívnosť vrátane energetickej efektívnosti, posilňovať integráciu trhu, **integráciu energie z obnoviteľných zdrojov** a bezpečnosť dodávok, podporovať využívanie služieb flexibility, efektívnych a **včasných** investícií vrátane riešení na optimalizáciu existujúcej siete a uľahčenie **flexibility nefosílnych zdrojov vrátane** riadenia odberu a **uskladňovania energie**, súvisiacich výskumných činností, ako aj uľahčovať inovácie v záujme spotrebiteľov v oblastiach, ako je digitalizácia, služby flexibility a prepojenie.“;

b) odsek 8 sa nahrádza takto:

„8. Metodiky určovania prenosových a distribučných taríf poskytujú prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav stimuly pre nákladovo najefektívnejšiu prevádzku a rozvoj ich sietí, a to aj prostredníctvom obstarávania služieb. Na tento účel regulačné orgány uznajú príslušné náklady za oprávnené a zahrnú ich do prenosových a distribučných taríf a vo **vhodných prípadoch** zavedú výkonnostné ciele, aby prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav podnietili k zvyšovaniu efektívnosti ich sústav, a to aj prostredníctvom energetickej efektívnosti, využívania služieb flexibility a rozvoja inteligentných sietí a inteligentných meracích systémov.“;

c) v odseku 9 sa písmeno f) nahrádza takto:

„f) metódy na zabezpečenie transparentnosti pri stanovovaní a štruktúre taríf vrátane anticipačných investícií;“;

d) v odseku 9 sa dopĺňa toto písmeno[...]:

„i) stimuly pre efektívne investície do sietí vrátane flexibilných zdrojov a flexibilných dohôd o pripojení.“.

8. V článku 19 sa odsek 2 mení takto:

a) písmeno b) sa nahrádza takto:

„b) udržiavanie alebo zvyšovanie medzioblastných kapacít prostredníctvom optimalizácie využívania existujúcich spojovacích vedení, a to v prípade potreby koordinovanými nápravnými opatreniami; alebo pokrytie nákladov vyplývajúcich z investícií do sietí, ktoré sú relevantné pre znižovanie preťaženia spojovacích vedení, alebo“

b) dopĺňa sa toto písmeno[...]:

„c) kompenzácia pre prevádzkovateľov zariadení na výrobu **elektriny z obnoviteľných zdrojov** na mori v ponukovej oblasti na mori, ktorá je **priamo spojená** s dvomi alebo viacerými **ponukovými oblasťami**, ak sa prístup na prepojené trhy obmedzil takým spôsobom, že prevádzkovateľ zariadenia na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov na mori nemôže vyvážať svoju kapacitu výroby elektrickej energie na trh **a v relevantných prípadoch došlo v porovnaní so situáciou bez obmedzenia kapacity k zodpovedajúcemu zníženiu ceny v ponukovej oblasti na mori. Kompenzácia sa uplatňuje, ak jeden alebo viacerí prevádzkovatelia prenosových sústav [...]nesprístupnili kapacitu [...]dohodnutú v dohode o pripojení na spojovacom vedení alebo nesprístupnili kapacitu kritických prvkov siete [...]podľa pravidiel výpočtu kapacity uvedených v článku 16 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2019/943. Táto kompenzácia nesmie každoročne presiahnuť celkový príjem z preťaženia generovaný na spojovacích vedeniach medzi dotknutými ponukovými oblasťami [...].“.**

9. Vkladá sa táto kapitola[...]:

„ Kapitola IIIa

Osobitné investičné stimuly na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti dekarbonizácie

Článok 19a

Zmluvy o nákupe elektriny

1. **Bez toho, aby bola dotknutá smernica (EÚ) 2018/2001, podporujú** členské štáty [...] **uzatváranie** zmlúv o nákupe elektriny, **a to aj odstránením neopodstatnených prekážok a neprímeraných alebo diskriminačných postupov alebo poplatkov, s cieľom zabezpečiť predvídateľnosť cien a [...]** dosiahnuť ciele stanovené v ich integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne, pokiaľ ide o rozmer **dekarbonizácie** [...] uvedený v článku 4 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/1999, a to pri zachovaní konkurencieschopných a likvidných trhov s elektrinou.
2. Členské štáty zabezpečia, aby odberatelia, ktorí čelia prekážkam vstupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny a nemajú finančné ťažkosti, mali prístup k zavedeným nástrojom na [...] znižovanie finančných rizík spojených s omeškaním platby odberateľa v rámci zmlúv o nákupe elektriny. **Takéto nástroje môžu okrem iného zahŕňať štátom podporované systémy záruk za trhové ceny, súkromné záruky alebo nástroje na združovanie dopytu po zmluvách o nákupe elektriny v súlade s príslušnými právnymi predpismi Únie[...].** Na tento účel [...] **môžu** členské štáty zohľadniť **relevantné** [...] **nástroje na úrovni Únie.** Členské štáty [...] **môžu** určiť, na ktoré kategórie odberateľov sa tieto nástroje zameriavajú, pričom uplatnia nediskriminačné kritériá.
3. **Bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, [...] ak je [...] systém záruk pre zmluvy o nákupe elektriny podporovaný členským štátom, obsahuje ustanovenia, ktorými sa zabraňuje zníženiu likvidity na trhoch s elektrinou, a neposkytuje podporu na nákup výroby elektriny z fosílnych palív.**

4. [...] Systémy **podpory** elektriny z obnoviteľných zdrojov [...] umožňujú účasť na projektoch, ktoré vyhradzuju časť elektriny na predaj prostredníctvom zmlúv o nákupe elektriny alebo iných trhových dohôd.
5. **Pri navrhovaní takýchto systémov podpory sa členské štáty** [...] snažia využívať hodnotiace kritériá na stimulovanie **uchádzačov, aby uľahčili prístup** [...] [...] odberateľov, ktorí čelia prekážkam vstupu na **trh so zmluvami o nákupe elektriny, pokiaľ to nemá negatívny vplyv na hospodársku súťaž na tomto trhu**. Takéto hodnotiace kritériá môžu uprednostňovať najmä uchádzačov, ktorí predložia podpísanú zmluvu o nákupe elektriny alebo záväzok podpísať takúto zmluvu na časť výroby elektriny v rámci projektu od jedného alebo viacerých potenciálnych nakupujúcich, ktorí čelia prekážkam vstupu na trh so zmluvami o nákupe elektriny.

[...]6. V zmluve o nákupe elektriny je vymedzená ponuková oblasť dodávky a zodpovednosť za zabezpečenie medzioblastných prenosových práv v prípade zmeny ponukovej oblasti v súlade s článkom 14.

[...]7. V rámci zmlúv o nákupe elektriny sa v [...] **súlade** s právom Únie v oblasti hospodárskej súťaže stanovujú podmienky, za ktorých môžu odberatelia a výrobcovia odstúpiť od zmlúv o nákupe elektriny, ako napríklad všetky uplatniteľné poplatky za odstúpenie a výpovedné lehoty.

Článok 19b

Systémy priamej podpory cien pre [...]investície vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv[...]

1. Systémy priamej podpory cien pre [...] investície do nových zariadení na výrobu elektriny na výrobu elektriny zo zdrojov uvedených v odseku 2 majú formu dvojsmerných [...]rozdielových zmlúv. [...]

Prvý pododsek sa uplatňuje na zmluvy v rámci systémov priamej podpory cien pre investície do novej výroby, ktoré boli uzavreté tri roky od [dátumu nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia]. V prípade projektov hybridných zariadení na mori spojených s dvoma alebo viacerými ponukovými oblasťami je prechodné obdobie päť rokov po [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia].

Účasť účastníkov trhu na systémoch priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv je dobrovoľná.

- 1a. **Všetky systémy priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv sa navrhnu s cieľom:**
 - a) **zachovať stimuly pre zariadenie vyrábajúce elektrinu, aby fungovalo a efektívne sa zúčastňovalo na trhoch s elektrinou, najmä s cieľom zohľadniť trhové podmienky;**

- b) **zabrániť akémukoľvek rušivému vplyvu systému podpory na rozhodnutia o prevádzke, nasadení a údržbe výrobného zariadenia alebo na ponukové správanie na denných, vnútrodných trhoch, na trhoch s podpornými službami a vyrovnávacích trhoch;**
 - c) **zabezpečiť, aby úroveň ochrany minimálnej odmeny a hornej hranice nadmernej odmeny bola zosúladená s nákladmi na nové investície a trhovými príjmami, a zaručiť dlhodobú hospodársku životaschopnosť zariadenia na výrobu elektriny a zároveň zabrániť nadmernej kompenzácii;**
 - d) **zabrániť neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže a obchodu na vnútornom trhu, najmä stanovením výšky odmeny prostredníctvom súťažného ponukového konania, ktoré je otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné. V prípadoch, keď nie je možné uskutočniť súťažné ponukové konanie, sa rozdielové zmluvy a uplatniteľné realizačné ceny navrhnú tak, aby sa zabezpečilo, že rozdelenie príjmov podnikom nespôsobí neprimerané narušenie hospodárskej súťaže a obchodu na vnútornom trhu;**
 - e) **zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže a obchodu na vnútornom trhu vyplývajúceho z rozdelenia príjmov podnikom.**
- 1b. Pri posudzovaní dvojsmerných rozdielových zmlúv podľa článkov 107 a 108 ZFEÚ Komisia zabezpečí súlad so zásadami koncepcie podľa odseku 1a.**

2. Odsek 1 sa uplatňuje na [...] investície do **novej** výroby elektriny z týchto zdrojov:
- a) veterná energia;
 - b) slnečná energia;
 - c) geotermálna energia;
 - d) vodná energia bez nádrže;
 - e) jadrová energia.
3. **Príjmy, alebo ekvivalent vo finančnej hodnote týchto príjmov, vyplývajúce zo systémov priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv uvedených v odseku 1**

[...] [...] **sa rozdelia medzi koncových odberateľov.**

Bez ohľadu na požiadavku uvedenú v prvom pododseku sa príjmy, alebo ekvivalent vo finančnej hodnote týchto príjmov, môžu použiť aj na financovanie nákladov na systémy priamej[...] podpory cien[...] alebo investície na zníženie nákladov na elektrinu pre koncových odberateľov[...].

Príjmy sa medzi koncových odberateľov[...] rozdelia tak, aby sa zachovali stimuly na znižovanie ich [...] spotreby alebo na jej presunutie do období, keď sú ceny elektriny nízke, a aby sa nenarušila hospodárska súťaž medzi dodávateľmi elektriny.

[...] Príjmy [...] sa medzi [...] koncových odberateľov rozdelia [...] tak, aby sa [...] **zachovali** [...] stimuly [...] na znižovanie ich spotreby alebo na jej presunutie do období, keď sú ceny elektriny nízke, a aby sa nenarušila hospodárska súťaž medzi dodávateľmi elektriny.

4. V súlade s článkom 4 ods. 3 tretím pododsekom smernice (EÚ) 2018/2001 môžu členské štáty oslobodiť malé zariadenia využívajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a demonštračné projekty od povinnosti podľa odseku 1.

Článok 19c

Posúdenie potrieb flexibility

- 1. Najneskôr jeden rok po tom, čo agentúra ACER schváli metodiku uvedenú v odseku 6 tohto článku, [...] a následne každé dva roky regulačný orgán alebo iný orgán alebo subjekt, ktorý určí členský štát, prijme[...] správu o potrebe flexibility [...] na obdobie aspoň 5 rokov vzhľadom na potrebu nákladovo efektívnym spôsobom zabezpečiť bezpečnosť dodávok a dekarbonizovať [...] elektrizačnú sústavu, a to s ohľadom na integráciu rôznych odvetví a prepojenosť trhu s elektrinou. V tejto správe sa zohľadní posúdenie primeranosti zdrojov na európskej úrovni a vnútroštátne posúdenia primeranosti podľa článku 20 tohto nariadenia. Správa sa vypracuje na základe údajov a analýz poskytnutých prevádzkovateľmi prenosových a distribučných sústav daného členského štátu podľa odseku 3[...] a s použitím metodiky podľa odseku [...] 4 a v riadne odôvodnených prípadoch na základe dodatočných údajov a analýz. Ak členský štát na tento účel určil prevádzkovateľa prenosovej sústavy, regulačný orgán správu schváli alebo zmení.**

2. V správe sa [...] **aspoň**:
 - a) **vyhodnotí** potreba flexibility, **minimálne na sezónnom, dennom a hodinovom základe**, na integráciu elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov do elektrizačnej sústavy;
 - b) [...] **zváži** [...] **potenciál nefosílnych zdrojov** flexibility, ako je riadenie odberu [...] a uskladňovanie **energie vrátane agregácie a prepojenia**, s cieľom uspokojiť túto potrebu na prenosovej i distribučnej úrovni[...];
 - c) **vyhodnotia prekážky flexibility na trhu a navrhnú príslušné zmierňujúce opatrenia a**
 - d) **zohľadní** flexibilita[...], **ktorá by mala byť k dispozícii v iných členských štátoch.**
3. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav každého členského štátu poskytnú regulačnému orgánu **alebo – v relevantných prípadoch – orgánu alebo subjektu určenému podľa odseku 1** údaje a analýzy potrebné na vypracovanie správy uvedenej v odseku 1. **V riadne odôvodnených prípadoch môže regulačný orgán alebo – v relevantných prípadoch – orgán alebo subjekt určený podľa odseku 1 požiadať prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav, aby v správe uviedli dodatočné informácie nad rámec požiadaviek uvedených v odseku 4.**
4. Sieť ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ koordinujú prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav, pokiaľ ide o údaje a analýzy, ktoré sa majú poskytnúť v súlade s odsekom 2. Musia najmä:
 - a) vymedziť druh a formát **údajov**[...], ktoré prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav poskytujú regulačným orgánom;

- b) vypracovať metodiku, podľa ktorej prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav zanalyzujú potreby flexibility, pričom zohľadnia aspoň všetky [...] **dostupné** zdroje [...] a plánované investície do [...] prepojenia [...] **a flexibility** na úrovni prenosu a distribúcie, ako aj potrebu dekarbonizácie elektrizačnej sústavy.
5. Sieť ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ navzájom úzko spolupracujú, pokiaľ ide o koordináciu prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav.
6. Sieť ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ **do deviatich mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia** [...] agentúre ACER spoločne predložia návrh týkajúci sa typu a formátu údajov, ktoré sa majú predkladať regulačným orgánom, a metodiky uvedenej v odseku 4[...]. Agentúra ACER návrh do troch mesiacov od jeho doručenia buď schváli, alebo ho zmení. Ak agentúra ACER návrh zmení, poradí sa pred prijatím zmien so sieťou ENTSO pre elektrinu a so subjektom PDS EÚ. Prijatý návrh sa uverejní na webovom sídle agentúry ACER.
7. Regulačné orgány **alebo – v relevantných prípadoch – orgán alebo subjekt určený podľa odseku 1** predložia agentúre ACER správy uvedené v odseku 1 a uverejnia ich. Agentúra ACER do 12 mesiacov od doručenia správ vydá správu, v ktorej ich analyzuje a poskytne odporúčania týkajúce sa otázok cezhraničného významu v súvislosti so zisteniami regulačných orgánov **alebo – v relevantných prípadoch – orgánu alebo subjektu určeného podľa odseku 1, vrátane odporúčaní týkajúcich sa odstránenia prekážok vstupu nefosílnych zdrojov flexibility.**

Článok 19d

Orientačný národný cieľ v oblasti **nefosílnej flexibility** [...]

[...]Každý členský štát **najneskôr 6 mesiacov od predloženia [...]**správy podľa článku 19c ods. 1 tohto nariadenia vymedzí na základe tejto správy orientačný národný cieľ v oblasti **nefosílnej flexibility**, najmä riadenie [...]

[...]odberu a uskladňovanie **energie**. **Členské štáty môžu tento cieľ dosiahnuť odstránením zistených prekážok na trhu alebo využitím identifikovaný potenciál zdrojov nefosílnej flexibility**. Tento orientačný národný cieľ sa zohľadní aj v integrovaných národných energetických a klimatických plánoch členských štátov, pokiaľ ide o rozmer „vnútorný trh s energiou“, v súlade s článkami 3, 4 a 7 nariadenia (EÚ) 2018/1999, a v ich integrovaných dvojročných správach o pokroku v súlade s článkom 17 nariadenia (EÚ) 2018/1999. **Členské štáty môžu pred predložením prvej správy podľa článku 19c ods. 1 tohto nariadenia vymedziť predbežné orientačné ciele.**

Článok 19e

Systémy podpory **nefosílnej** [...] flexibility

1. [...] **Bez toho, aby boli dotknuté články 12 a 13, ak sú investície do nefosílnej flexibility nedostatočné na dosiahnutie orientačného národného cieľa[...] alebo – v relevantných prípadoch – ak sa môžu uplatňovať predbežné orientačné ciele určené v súlade s článkom 19d, členské štáty môžu uplatňovať systémy podpory nefosílnej flexibility, ktoré pozostávajú z platieb za dostupné kapacity nefosílnej flexibility.**
2. [...] **Možnosť členských štátov uplatňovať opatrenia podľa odseku 1 im nebráni v tom, aby svoje orientačné ciele určené v [...]článku 19d plnili inými prostriedkami.**
3. [...]

Článok 19f

Zásady navrhovania systémov podpory **nefosilnej** flexibility

Systémy podpory [...]nefosilnej flexibility, [...] ktoré uplatňujú členské štáty v súlade s článkom 19e ods. 1[...]:

- a) neprekračujú rámec toho, čo je potrebné [...] na **dosiahnutie orientačného národného cieľa alebo – v relevantných prípadoch – predbežného orientačného cieľa určeného**[...] v súlade s článkom 19d nákladovo efektívnym spôsobom;
- b) sa obmedzujú na nové investície do **zdrojov** nefosilnej flexibility, ako je riadenie [...]odberu a uskladňovanie **energie**;
- c) nevedú k spusteniu výroby energie z fosílnych palív nachádzajúcej sa za meracím bodom;
- d) zvolia poskytovateľov kapacity otvoreným, transparentným, súťažným, nediskriminačným a nákladovo efektívnym spôsobom;
- e) zabraňujú nenáležitým narušeniam efektívneho fungovania trhov s elektrinou a vystaveniu kolísaniam cien a trhovému riziku, a zároveň zachovávajú efektívne prevádzkové stimuly a cenové signály;
- f) poskytujú stimuly na integráciu do trhu s elektrinou spôsobom, ktorý je orientovaný na trh a reaguje naň, pričom zabráni zbytočnému narušeniu trhov s elektrinou a zároveň zohľadní možné náklady na integráciu systému a stabilitu sústavy;

- g) stanovujú minimálnu úroveň účasti na trhu, pokiaľ ide o aktivovanú energiu, pričom sa vezmú do úvahy technické špecifikácie **zariadenia, ktoré poskytuje flexibilitu**[...];
- h) uplatňujú primerané sankcie pre poskytovateľov kapacít, ktorí nedodržiavajú minimálnu úroveň účasti na trhu uvedenú v písmene g) alebo ktorí nespĺňajú efektívne prevádzkové stimuly a [...] **cenové signály uvedené v písmene e)**;

[...] [...]

9a. Článok 21 sa mení takto:

a) odsek 1 sa nahrádza takto:

„ **1. Členské štáty môžu pri vykonávaní opatrení uvedených v článku 20 ods. 3 tohto nariadenia v súlade s článkami 107, 108 a 109 ZFEÚ zaviesť kapacitné mechanizmy.**“;

b) odsek 7 sa vypúšťa;

c) odsek 8 sa nahrádza takto:

8. Kapacitné mechanizmy schvaľuje Komisia na obdobie najviac 10 rokov. Objem viazaných kapacít sa zníži na základe plánov vykonávania uvedených v článku 20. Členské štáty pokračujú v uplatňovaní plánu vykonávania po zavedení kapacitného mechanizmu.“.

9b. V článku 22 ods. 1 sa písmeno a) vypúšťa.

10. V článku 37 ods. 1 sa písmeno a) nahrádza takto:

„a) vykonávanie koordinovaného výpočtu kapacity v súlade s metodikami vypracovanými podľa usmernenia na pridelovanie dlhodobej kapacity, usmernenia na pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia a usmernenia na zabezpečovanie rovnováhy v elektrizačnej sústave, ktoré boli prijaté na základe článku 18 ods. 5 nariadenia (ES) č. 714/2009;“.

11. Článok 50 sa mení takto:

a) vkladá sa tento odsek [...]:

„4a. Prevádzkovatelia prenosových sústav takisto poskytnú jasné a transparentné informácie používateľom sústavy o stave a postupoch ich žiadostí o pripojenie. Tieto informácie poskytnú do troch mesiacov od podania žiadosti.“.

12. V článku 57 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav navzájom spolupracujú pri zverejňovaní informácií o dostupnej kapacite pre nové pripojenia vo svojich príslušných prevádzkových oblastiach konzistentným spôsobom, pričom realizátorom nových energetických projektov a iným potenciálnym používateľom sústavy poskytujú dostatočne podrobný prehľad.“.

13. V článku 59 ods. 1 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) [...]pravidlá pridelovania kapacity a riadenia preťaženia na základe článku 6 smernice (EÚ) 2019/944 a článkov 7 až 10, článkov 13 až 17, článku 19 a článkov 35 až 37 tohto nariadenia vrátane pravidiel metodík a postupov výpočtu dennej, vnútrodennej a dlhodobej kapacity, modelov sústav, konfigurácie ponukovej oblasti, redispečingu a protiobchodu, algoritmov obchodovania, jednotného prepojenia denných a vnútrodených trhov vrátane možnosti prevádzkovania jedným subjektom, garantovateľnosti pridelenej medzioblastnej kapacity, rozdelenia príjmu z preťaženia, **regionálnych virtuálnych obchodných centier pre forwardový trh, pridelenia** finančných dlhodobých prenosových práv jednotnou pridelovacou platformou **a uľahčenia obchodovania s týmito právami**, zaistenia rizika pri medzioblastnom prenose, postupov určovania a náhrady nákladov na pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia;[...]“.

13a. V článku 64 sa dopĺňa tento odsek:

„2a. Odchylné od článku 6 ods. 9, 10 a 11 môžu Estónsko, Lotyšsko a Litva uzatvárať finančné zmluvy na disponibilitu až päť rokov pred začiatkom poskytovania disponibility. Trvanie takýchto zmlúv nepresiahne osem rokov potom, ako Estónsko, Lotyšsko a Litva pristúpia ku kontinentálnej európskej synchronnej oblasti.

Vnútroštátne regulačné orgány Estónska, Lotyšska a Litvy môžu svojim domácim prevádzkovateľom prenosových sústav povoliť, aby pridelovali medzioblastnú kapacitu na základe trhového procesu, ako sa uvádza v článku 41 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195, bez objemových obmedzení, a to do šiestich mesiacov od okamihu, keď sa v plnej miere vykoná spoločne optimalizovaný postup pridelovania a začne fungovať podľa článku 38 ods. 3 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195.“

13b. V článku 64 sa vkladá tento odsek:

Odchylné od článku 22 ods. 4 písm. b) môžu členské štáty požiadať, aby výrobná kapacita, ktorá začala komerčnú výrobu pred 4. júlom 2019 a ktorá vypúšťa viac ako 550 g CO₂ z fosílnych palív na kWh elektriny, mohla pod podmienkou dodržania ustanovení článkov 107 a 108 ZFEÚ byť výnimočne nasadená alebo prijímať platby, alebo vytvárať záväzky pre budúce platby v rámci kapacitného mechanizmu schváleného Komisiou pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia. Komisia posúdi vplyv uvedenej žiadosti z hľadiska emisií skleníkových plynov a pod podmienkou dodržania ustanovení článkov 107 a 108 ZFEÚ môže povolenie udeliť za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:

- a) členský štát vykonal po dátume nadobudnutia účinnosti nariadenia (EÚ) 2019/943 súťažné ponukové konanie v súlade s ustanoveniami článku 22, ktorého cieľom je maximalizovať účasť poskytovateľov kapacity, ktorí spĺňajú požiadavky uvedené v článku 22 ods. 4, ak zmluvné obdobie trvá aspoň do 31. decembra 2028;**
- b) objem kapacity ponúkanej v súťažnom ponukovom konaní uvedenom v písmene a) nie je dostatočný na riešenie problému primeranosti zisteného podľa článku 20 ods. 1 pre zmluvné obdobie, na ktoré sa toto ponukové konanie vzťahuje;**

- c) výrobná kapacita, ktorá vypúšťa viac ako 550 g CO₂ z fosílnych palív na kWh elektriny, je nasadená alebo prijíma platby, alebo vytvára záväzky pre budúce platby na obdobie nepresahujúce jeden rok a je obstaraná prostredníctvom dodatočného postupu obstarávania, ktorý spĺňa všetky požiadavky uvedené v článku 22 s výnimkou požiadaviek stanovených v odseku 4 písm. b), a to na taký objem kapacity, aký je potrebný na vyriešenie problému primeranosti určenému v písm. b).
Výnimka podľa tohto odseku sa môže uplatňovať do 31. decembra 2028.“.

13c. V článku 69 sa dopĺňa tento odsek 1a:

1a. Komisia najneskôr jeden mesiac po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia predloží Európskemu parlamentu a Rade podrobnú správu, v ktorej posúdi možnosti zefektívnenia a zjednodušenia procesu uplatňovania kapacitného mechanizmu v rámci kapitoly IV tohto nariadenia s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty mohli včas riešiť problémy primeranosti. V tejto súvislosti Komisia podľa potreby požiada agentúru, aby zmenila metodiku posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni uvedenú v článku 23 v súlade s uplatniteľným postupom stanoveným v článkoch 23 a 27.

Najneskôr tri mesiace po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia Komisia po konzultácii s členskými štátmi v prípade potreby predloží návrhy na zjednodušenie procesu posudzovania kapacitných mechanizmov.“.

14. Dopĺňa [...] sa tento článok:

„ lnok 69a

Interakcia s finančnými právnymi predpismi nie

iadne ustanovenie tohto nariadenia sa nedotýka ustanoven smernice (Eú) 2014/65, nariadenia (Eú) . 648/2012 a nariadenia (Eú) . 600/2014, ak sa účastníci trhu alebo organizátori trhu zapjaj do činností súvisiacich s finančnými nástrojmi, najmä v zmysle vymedzenia v [...]článku 4 ods. 1 bode 15 smernice (Eú) 2014/65.“.

15. V prílohe I sa bod 1.2 nahrádza takto:

„1.2. Koordinovan výpočet kapacity sa vykonáva pre všetky asov rámce pridelovania.“.

Článok 2

[lnok 2 sa od tohto pozmeňujúceho nariadenia odlen a stane sa samostatnou smernicou, ktorou sa zmenia smernice (Eú) 2018/2001 a (Eú) 2019/944 – text sa presunul za článok 5].

Článok 3

[lnok 3 sa od tohto pozmeňujúceho nariadenia odlen a stane sa samostatnou smernicou, ktorou sa zmenia smernice (Eú) 2018/2001 a (Eú) 2019/944 – text sa presunul za lnok 5].

Článok 4

Zmeny nariadenia Rady (EÚ) 2019/942 [...]

Nariadenie (EÚ) 2019/942 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) písmeno a) sa nahrádza takto:

„a) vydáva stanoviská a odporúčania určené prevádzkovateľom prenosových sústav, sieti ENTSO pre elektrinu, sieti ENTSO pre plyn, subjektu PDS EÚ, jednotnej pridelovacej platforme zriadenej v súlade s nariadením **Komisie (EÚ) 2016/1719³²**, v **relevantných prípadoch subjektu určenému na riadenie integrovaných denných a vnútrodenných trhov**, [...]regionálnym koordinačným centrám [...]a **nominovaným organizátorom trhu [...]**s elektrinou“;

³² Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít (Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42).“;

b) písmeno d) sa nahrádza takto:

„d) vydáva individuálne rozhodnutia o poskytovaní informácií v súlade s článkom 3 ods. 2, článkom 7 ods. 2 písm. b) a článkom 8 písm. c); o schvaľovaní metodík a podmienok v súlade s článkom 4 ods. 4, článkom 5 ods. 2, 3 a 4; o preskúmaní ponukových oblastí uvedených v článku 5 ods. 7; o technických otázkach podľa článku 6 ods. 1; o rozhodcovskom konaní medzi regulačnými orgánmi v súlade s článkom 6 ods. 10; týkajúce sa regionálnych koordinačných centier uvedených v článku 7 ods. 2 písm. a); o schválení a zmene metodík a výpočtov a technických špecifikácií podľa článku 9 ods. 1; o schválení a zmene metodík podľa článku 9 ods. 3; o výnimkách podľa článku 10; o infraštruktúre uvedenej v článku 11 písm. d); o otázkach súvisiacich s integritou a transparentnosťou veľkoobchodného trhu podľa článku 12 [...] a o schvaľovaní a zmene návrhov siete ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ súvisiacich s metodikou týkajúcou sa údajov a analýzy, ktoré sa majú poskytnúť, pokiaľ ide o potreby flexibility podľa článku 5 ods. 10.“

2. V článku 3 ods. 2 sa dopĺňa [...] tento pododsek:

„ Tento odsek sa uplatňuje aj na jednotnú pridelovaciu platformu zriadenú v súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 a **prípadne na subjekt určený na riadenie integrovaného denného a vnútrodeného trhu.**“

3. V článku 4 sa dopĺňa tento odsek:
- „9. Odseky 6, 7 a 8 sa uplatňujú aj na jednotnú pridelovaciu platformu zriadenú v súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 **a prípadne na subjekt určený na riadenie integrovaného denného a vnútrodeného trhu.**“.
4. V článku 5 ods. 8 sa dopĺňa [...] tento pododsek:
- „ Agentúra ACER monitoruje jednotnú pridelovaciu platformu zriadenú v súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 **a prípadne aj subjekt určený na riadenie integrovaného denného a vnútrodeného trhu.**“.
5. [...]
- [...] [...]
6. V článku 5 sa dopĺňa [...]tento odsek:
- „10. Agentúra ACER schvaľuje a podľa potreby mení spoločný návrh siete ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ súvisiaci s metodikou týkajúcou sa údajov a analýzy, ktoré sa majú poskytnúť, pokiaľ ide o potreby flexibility podľa článku 19[...]c ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/943.“.
- 6a. **V článku 6 sa odsek 9 mení takto:**
- Agentúra ACER predkladá stanoviská príslušnému regulačnému orgánu a Komisii podľa článku 8 ods. 3 a článku 16 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/943.“.**

7. V článku 15 sa dopĺňa tento odsek:

„5. Agentúra ACER vydá správu, v ktorej analyzuje vnútroštátne posúdenia potrieb flexibility a poskytne odporúčania týkajúce sa otázok cezhraničného významu v súvislosti so zisteniami regulačných orgánov podľa článku 19c[...] ods. 7 nariadenia (EÚ) 2019/943.“.

Článok 5

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť [...] **dvadsiatym** dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu

Za Európsky parlament
predseda/predsedička

Za Radu
predseda/predsedička

Článok 2

Zmeny smerníc (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944 na účely zlepšenia koncepcie trhu s elektrinou v Únii³³

[Nasledujúce články 1 a 2 boli predtým článkami 2 a 3 nariadenia]

Smernica (EÚ) 2019/944 [...] sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) a) Body 8 a 49 [...] sa nahrádzajú takto:

- „8. „aktívny odberateľ“ je koncový odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich koncových odberateľov, ktorí spotrebúvajú alebo uskladňujú elektrinu vyrobenú vo svojich priestoroch nachádzajúcich sa vo vymedzených hraniciach, alebo elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou, alebo spoločne využívanú elektrinu v rámci iných priestorov umiestnených v rovnakej ponukovej oblasti, alebo ktorí predávajú vlastnú vyrobenú elektrinu alebo sa podieľajú na schémach flexibility alebo energetickej efektívnosti za predpokladu, že uvedené činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou alebo profesijnou činnosťou;“;
49. „nefrekvenčná podporná služba“ je služba, ktorú využíva prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy na zabezpečenie regulácie napätia v ustálenom stave, rýchleho prívodu jalového prúdu, zotrvačnosti pre lokálnu stabilitu siete, skratového prúdu, schopnosti štartu z tmy, schopnosti ostrovnej prevádzky a obmedzenia spotreby v čase špičky;“;

³³ Odôvodnenia sa doplnia.

b) dopĺňajú sa tieto body:

„15a. „zmluva o dodávke elektriny s pevnou cenou uzavretá na dobu určitú“ je zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorou sa zaručujú rovnaké zmluvné podmienky **počas celého trvania zmluvy** vrátane ceny, ktorá môže v rámci pevnej ceny zahŕňať flexibilný prvok napríklad s variáciami cien v čase špičky a mimo špičky;

10a. „spoločné využívanie energie“ je vlastná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov aktívnymi odberateľmi, ktorá je buď:

- a) vyrobená alebo uskladnená mimo prevádzky alebo v prevádzkach medzi nimi prostredníctvom zariadenia, ktoré úplne alebo čiastočne vlastní, používajú formou prenájmu, prenajímajú, alebo
- b) na ktorú im iný aktívny odberateľ postúpil právo, či už bezplatne alebo za určitú cenu;

[...] [...]

24a. „dodávateľ poslednej inštancie“ je dodávateľ, ktorý je určený na to [...], aby prevzal dodávanie elektriny odberateľom od dodávateľa, ktorý ukončil prevádzku;“.

2. Článok 4 sa nahrádza takto:

“ Článok 4

Slobodná voľba dodávateľa

Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať elektrinu od dodávateľa, ktorého si sami vyberú. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mohli mať súčasne uzatvorenú viac ako jednu zmluvu o dodávke elektriny, a na tento účel majú odberatelia právo mať viac ako jeden merací bod a vyúčtovací bod pre jediné miesto pripojenia svojich priestorov. “.

3. Článok 11 sa mení takto:

a) názov sa nahrádza takto:

„ Nárok na zmluvu na dobu určitú s pevnou cenou a s dynamickou cenou elektriny“;

b) odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby národný regulačný rámec umožňoval dodávateľom ponúkať zmluvy na dobu určitú, s pevnou cenou a s dynamickou cenou elektriny. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia, ktorí majú nainštalované inteligentné meracie zariadenie, mohli požiadať o uzavretie zmluvy s dynamickou cenou elektriny a aby všetci koncoví odberatelia mohli požiadať o uzavretie zmluvy o dodávke elektriny na dobu určitú s pevnou cenou na obdobie aspoň jedného roka aspoň s jedným dodávateľom a s každým dodávateľom, ktorý má viac než 200 000 koncových odberateľov.

Odchyľne od prvého pododseku môžu členské štáty oslobodiť dodávateľa s viac ako 200 000 koncovými odberateľmi od povinnosti ponúkať zmluvy s pevnou cenou na dobu určitú, ak tento dodávateľ ponúka len zmluvy s dynamickou cenou a táto výnimka nemá negatívny vplyv na hospodársku súťaž ani dostatočný výber zmlúv s pevnou cenou na dobu určitú pre odberateľov.“;

c) vkladá sa tento odsek [...]:

„1a. Pred uzatvorením alebo predĺžením akejkoľvek zmluvy musí byť koncovým odberateľom poskytnutý výstižný a jednoduchý súhrn hlavných zmluvných podmienok viditeľným spôsobom. Tento súhrn musí obsahovať aspoň informácie o celkovej cene a **jej rozpis**, osobitných ponukách, dodatočných službách a [...] zľavách a **musia sa v ňom uvádzať** práva uvedené v článku 10 ods. 3 písm. a), b), d), e) a f). Komisia poskytne v tomto ohľade usmernenia.“;

d) odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia koncových odberateľov v plnom rozsahu informovali o príležitostiach, nákladoch a rizikách[...] **jednotlivých typov zmlúv** o dodávke elektriny a aby dodávatelia museli koncovým odberateľom poskytovať náležité informácie vrátane informácií o potrebe inštalácie vhodného elektromera. Regulačné orgány monitorujú vývoj trhu a posudzujú riziká, ktoré môžu priniesť nové produkty a služby, a riešia nekalé praktiky.“.

4. Vkladajú sa tieto články:

„ Článok 15a

Právo na spoločné využívanie energie

1. Všetky domácnosti, malé a stredné podniky a verejné orgány majú právo podieľať sa ako aktívni odberatelia na spoločnom využívaní energie.

[...]2. Aktívni odberatelia majú právo spoločne využívať energiu z obnoviteľných zdrojov na základe súkromných dohôd alebo prostredníctvom právneho subjektu.

[...]3. Aktívni odberatelia môžu na inštaláciu, prevádzku, ako aj meranie a údržbu použiť tretiu stranu, ktorá vlastní alebo spravuje zariadenie na uskladňovanie alebo výrobu energie z obnoviteľných zdrojov, na účely uľahčenia spoločného využívania energie bez toho, aby sa tretia strana považovala za aktívneho odberateľa.

[...]4. Členské štáty zabezpečia, aby aktívni odberatelia, ktorí sa podieľajú na spoločnom využívaní energie:

[...]a) mali právo na to, aby ich spoločne využívaná elektrina bola započítaná do ich celkovej nameranej spotreby v rámci časového intervalu, ktorý nie je dlhší ako obdobie zúčtovania odchýlok, a bez toho, aby boli dotknuté uplatniteľné dane, odvody a sieťové poplatky;

[...]b) ako koncoví odberatelia požívali všetky práva a povinnosti spotrebiteľov podľa tejto smernice, s výnimkou prípadu spoločného využívania energie medzi domácnosťami s inštalovaným výkonom do 10,8 kW **pre samostatné domácnosti [ako sa uvádza v revidovanej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie 2021/557]** a do 50 kW pre bytové domy **[ako sa uvádza v prepracovanom znení smernice o energetickej efektívnosti budov 2021/802]**;

[...]c) mali prístup k vzorovým zmluvám so spravodlivými a transparentnými podmienkami, pokiaľ ide o [...] dohody o **spoločnom využívaní energie** medzi domácnosťami, ako aj o dohody o lízingu, prenájme alebo investovaní do zariadení na uskladňovanie a výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na účely spoločného využívania energie; v prípade konfliktov, ktoré vzniknú na základe takých dohôd, aby koncoví odberatelia mali prístup k mimosúdному riešeniu sporov v súlade s článkom 26;

[...]d) neboli predmetom nespravodlivého alebo diskriminačného zaobchádzania zo strany účastníkov trhu alebo samostatných subjektov zúčtovania;

[...]e) boli informovaní o možnosti zmien v ponukových oblastiach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2019/943, ako aj o skutočnosti, že právo na spoločné využívanie energie sa obmedzuje na jednu a tú istú ponukovú oblasť;

[...]5. Členské štáty zabezpečia, aby príslušní prevádzkovatelia prenosovej alebo distribučnej sústavy alebo iné určené subjekty:

[...]a) monitorovali, zhromažďovali a validovali údaje z merania súvisiace so spoločne využívanou elektrinou a oznamovali ich príslušným koncovým odberateľom a účastníkom trhu aspoň každý mesiac a v súlade s článkom 23;

[...]b) stanovili príslušné kontaktné miesto na evidenciu dohôd o spoločnom využívaní energie, prijímali informácie o príslušných meracích bodoch, zmenách miesta a účasti a prípadne jasne, transparentne a včas validovali výpočtové metódy;

[...]6. Členské štáty prijímú vhodné a nediskriminačné opatrenia, aby energeticky chudobné a zraniteľné domácnosti mohli mať prístup k systémom spoločného využívania energie. Takéto opatrenia môžu zahŕňať finančnú podporu alebo kvóty na pridelovanie vyrobenej energie.

7. **Týmto článkom nie je dotknuté právo odberateľov vybrať si svojho dodávateľa v súlade s článkom 4 ani uplatniteľné vnútroštátne pravidlá udeľovania povolení dodávateľom.“**

Článok 18a

Riadenie rizika dodávateľov

1. [...]Regulačné orgány – **alebo ak členský štát na tento účel určil iný nezávislý príslušný orgán – takéto určené príslušné orgány** zabezpečia, aby dodávatelia mali zavedené vhodné stratégie zaistenia a aby ich vykonávali s cieľom obmedziť riziko zmien vo veľkoobchodnej dodávke elektriny, pokiaľ ide o hospodársku životaschopnosť ich zmlúv s odberateľmi, a to pri zachovaní likvidity na krátkodobých trhoch a cenových signálov z týchto trhov.
2. Stratégie zaistenia dodávateľov môžu zahŕňať využívanie zmlúv o nákupe elektriny. Ak existujú dostatočne rozvinuté trhy pre zmluvy o nákupe elektriny, ktoré umožňujú efektívnu hospodársku súťaž, členské štáty môžu vyžadovať, aby časť rizikovej expozície dodávateľov voči zmenám v rámci veľkoobchodných cien elektriny bola krytá využitím zmlúv o nákupe elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, a to na obdobie zodpovedajúce rizikovej expozícii na strane spotrebiteľov a pod podmienkou dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
3. Členské štáty sa budú usilovať zabezpečiť dostupnosť zaistovacích produktov pre občianske energetické spoločenstvá a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov.“.

5. Vkladajú sa tieto [...] **články**:

„ Článok 27a

Dodávateľ poslednej inštancie

1. Členské štáty na účely **zabezpečenia kontinuity dodávok [...]** **zavedú režim dodávateľa** poslednej inštancie aspoň pre odberateľov elektriny v domácnosti. Dodávateľia poslednej inštancie sú vymenovaní spravodlivým, [...] transparentným a nediskriminačným postupom.
2. Koncoví odberatelia, ktorí sú presunutí k dodávateľom poslednej inštancie, neprídu o svoje práva odberateľov, najmä práva stanovené v článkoch 4, 10, [...]12, 14, 18 a 26.
- „3. Členské štáty zabezpečia, aby dodávateľia poslednej inštancie bezodkladne informovali presunutých odberateľov o podmienkach a daným odberateľom zaistili plynulosť dodávky služby aspoň na šesť mesiacov.
4. Členské štáty zabezpečia, aby koncovým odberateľom boli poskytnuté informácie a podpora v súvislosti s prechodom na trhovú ponuku.
5. Členské štáty môžu od [...] dodávateľa poslednej inštancie vyžadovať, aby dodával elektrickú energiu odberateľom elektriny v domácnostiach, ktorí nevyužívajú trhové ponuky. V takýchto prípadoch sa uplatňujú podmienky stanovené v článku 5.

Článok 28a

Ochrana zraniteľných odberateľov pred odpojením

Členské štáty zabezpečia, aby boli zraniteľní odberatelia chránení pred odpojením od elektrickej energie. Táto ochrana sa poskytuje ako súčasť koncepcie zraniteľných odberateľov podľa článku 28 ods. 1 [...] a bez toho, aby boli dotknuté opatrenia uvedené v článku 10 ods. 11.“.

6. V článku 27 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky využívali univerzálnu službu, t. j. právo na dodávku elektriny v stanovenej kvalite na ich území za konkurenčné, ľahko a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby uložia členské štáty prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť pripojiť odberateľov do svojej siete za podmienok a taríf stanovených v súlade s postupom ustanoveným v článku 59 ods. 7. Táto smernica nebráni členským štátom v tom, aby posilnili trhovú pozíciu odberateľov v domácnosti a malých a stredných odberateľov mimo domácnosti podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.“.

7. V článku 31 sa odsek 3 nahrádza takto:

„3. Prevádzkovatelia distribučných sústav poskytujú užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na efektívny prístup do sústavy a jej užívanie. Prevádzkovatelia distribučných sústav predovšetkým uverejnia jasným a transparentným spôsobom informácie o dostupnej kapacite pre nové pripojenia vo svojich prevádzkových oblastiach, a to aj v preťažených oblastiach, ak v nich možno zaviesť flexibilné pripojenia na uskladňovanie energie, a takisto dané informácie pravidelne, aspoň raz za štvrt'rok, aktualizujú.

Prevádzkovatelia distribučných sústav takisto poskytnú jasné a transparentné informácie užívateľom sústavy o stave a postupoch ich žiadostí o pripojenie. Tieto informácie poskytnú do troch mesiacov od podania žiadosti.“.

3a. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odsek 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.“.

8. V článku 40 sa vkladá tento odsek[...]:

[...]

„6a. Požiadavky v odsekoch 5 a 6 sa neuplatňujú vo vzťahu k produktu obmedzenia spotreby v čase špičky obstaranému v súlade s článkom 7a nariadenia (EÚ) 2019/943.“.

9. Článok 59 sa mení takto:

a) V odseku 1 [...]sa **písm. c)** nahrádza takto:

„c) [...] v úzkej spolupráci s ostatnými regulačnými orgánmi zabezpečovať plnenie povinností jednotnej prideľovacej platformy zriadenej v súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719, v **relevantných prípadoch subjektu určeného na riadenie integrovaného denného a vnútrodenného trhu**, siete ENTSO pre elektrinu a subjektu PDS EÚ podľa tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943, sieťových predpisov a usmernení prijatých podľa článkov 59, 60 a 61 nariadenia (EÚ) 2019/943 a iného príslušného práva Únie vrátane práva týkajúceho sa cezhraničných záležitostí, ako aj rozhodnutí agentúry ACER a spoločne identifikovať situácie, keď si jednotná prideľovacia platforma, sieť ENTSO pre elektrinu a subjekt PDS EÚ neplnia svoje príslušné povinnosti; ak regulačné orgány nie sú schopné dosiahnuť dohodu v lehote štyroch mesiacov od začatia konzultácií na účely spoločnej identifikácie neplnenia si povinností, vec sa postúpi agentúre ACER na rozhodnutie, a to podľa článku 6 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2019/942;“;

b) v odseku 1 sa[...] **písm. z)** nahrádza takto:

„z) [...]: monitorovať odstránenie neoprávnených prekážok a obmedzení rozvoja spotreby vlastnej vyrobenej elektriny a občianskych energetických spoločenstiev vrátane **prekážok a obmedzení brániacich** [...]pripojeniu flexibilnej distribuovanej výroby energie v primeranom čase[...].“;

c) odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Regulačný orgán so sídlom v členskom štáte, v ktorom má sídlo jednotná prideľovacia platforma, v **relevantných prípadoch subjekt určený na riadenie integrovaného denného a vnútrodenného trhu**, sieť ENTSO pre elektrinu alebo subjekt PDS EÚ, má právomoc uložiť subjektom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice, nariadenia (EÚ) 2019/943 alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ACER, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie.“.

9a. **V článku 66 sa dopĺňa tento odsek 6:**

Odchylné od článku 40 ods. 4 majú prevádzkovatelia prenosových sústav v Estónsku, Lotyšsku a Litve možnosť využiť regulačné služby poskytované domácimi poskytovateľmi v oblasti uskladňovania elektriny, podnikmi spojenými s prevádzkovateľmi prenosových sústav a inými zariadeniami vo vlastníctve prevádzkovateľov prenosových sústav.

Odchylné od článku 54 ods. 2 môžu Estónsko, Lotyšsko a Litva povoliť svojim prevádzkovateľom prenosových sústav a s nimi spojeným podnikom, aby vlastnili, rozvíjali, riadili a prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie bez toho, aby sa uskutočnili otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konania, a môžu povoliť, aby takéto zariadenia na uskladňovanie kupovali alebo predávali elektrinu na vyrovnávacích trhoch.

Výnimky z článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 sa uplatňujú do troch rokov od vstupu Estónska, Lotyšska a Litvy do kontinentálnej európskej synchronnej oblasti. Ak je to potrebné na zachovanie bezpečnosti dodávok, Komisia môže počiatočné trojročné obdobie predĺžiť o najviac päť rokov.“.

9b. V článku 66 sa dopĺňa tento odsek:

„7. Odchylné od článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 môže Cyprus povoliť svojmu prevádzkovateľovi prenosovej sústavy, aby vlastnil, rozvíjal a prevádzkoval zariadenia na uskladňovanie bez toho, aby sa uskutočnilo otvorené, transparentné a nediskriminačné výberové konanie.

Výnimky z článku 40 ods. 4 a článku 54 ods. 2 sa uplatňujú dovtedy, kým sa nevybuduje prepojenie prenosovej sústavy na Cypre s prenosovými sústavami iných členských štátov.“.

10. Vkladá sa tento článok [...]:

„ Článok 66a

Prístup k cenovo dostupnej energii počas krízy cien elektriny

1. **Rada môže na návrh Komisie prostredníctvom vykonávacieho [...]** rozhodnutia vyhlásiť regionálnu alebo celoúniijnú krízu cien elektriny, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) veľmi vysoké **priemerné** ceny na veľkoobchodných trhoch s elektrinou, ktoré predstavujú minimálne dvaaplnásobok priemernej ceny za predchádzajúcich päť rokov, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň šesť mesiacov. **Pri výpočte priemernej ceny počas predchádzajúcich piatich rokov sa nezohľadňuje rok 2022 a obdobia, v ktorých bola vyhlásená regionálna alebo celoúniijná kríza cien elektriny;**

- b) prudký nárast maloobchodných cien elektriny [...] **približne o 70 %**, pričom sa očakáva, že tento trend bude pokračovať aspoň [...] **3** mesiace a
 - c) zvýšením cien elektriny je negatívne ovplyvnené širšie hospodárstvo.
2. V rozhodnutí [...] o vyhlásení regionálnej alebo celoúniijnej krízy cien elektriny **sa špecifikuje** obdobie platnosti takéhoto rozhodnutia, ktoré môže trvať najviac jeden rok. **Toto obdobie sa môže predĺžiť v súlade s postupom stanoveným v odseku 7 na po sebe nasledujúce obdobia v trvaní najviac jedného roka.**
3. **Komisia predloží návrh na vyhlásenie regionálnej alebo celoúniijnej krízy cien elektriny vrátane navrhovaného obdobia platnosti rozhodnutia, ak usúdi, že sú splnené podmienky uvedené v odseku 1.**
4. **Rada môže návrh Komisie predložený podľa odsekov 3 a 7 kvalifikovanou väčšinou zmeniť.**
5. Ak [...] **Rada** prijala rozhodnutie podľa odseku 1, členské štáty môžu na obdobie platnosti daného rozhodnutia uplatniť ciele verejné zásahy do stanovovania cien dodávok elektriny na malé a stredné podniky. Takéto verejné zásahy:
- a) sa obmedzujú najviac na 70 % spotreby príjemcu počas rovnakého obdobia v predchádzajúcom roku a zachovávajú stimul na zníženie dopytu;
 - b) spĺňajú podmienky stanovené v článku 5 ods. 4 a 7;
 - c) prípadne spĺňajú podmienky stanovené v odseku 4.

6. Ak **Rada** [...] prijala rozhodnutie podľa odseku 1, členské štáty môžu na obdobie platnosti daného rozhodnutia, odchyľne od článku 5 ods. 7 písm. c) pri uplatňovaní cielených verejných zásahov do stanovovania cien dodávok elektriny podľa článku 5 ods. 6 alebo podľa odseku 3 tohto článku, výnimočne a dočasne stanoviť cenu za dodávku elektriny, ktorá je nižšia ako náklady, za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
- a) cena stanovená pre domácnosti sa uplatňuje len na maximálne 80 % mediánu spotreby domácností a zachováva sa stimul na zníženie dopytu;
 - b) nedochádza k diskriminácii medzi dodávateľmi;
 - c) dodávatelia dostávajú kompenzáciu za dodávky pod úrovňou nákladov a
 - d) všetci dodávatelia sú oprávnení poskytovať na rovnakom základe ponuky na cenu za dodávku elektriny, ktorá je pod úrovňou nákladov.
7. **Komisia v dostatočnom predstihu pred uplynutím obdobia stanoveného podľa odseku 2 posúdi, či podmienky uvedené v odseku 1 zostávajú splnené. Ak Komisia usúdi, že podmienky uvedené v odseku 1 zostávajú splnené, predloží Rade návrh na predĺženie platnosti rozhodnutia prijatého podľa odseku 1. Ak Rada rozhodne o predĺžení obdobia platnosti, počas tohto predĺženého obdobia sa uplatňujú odseky 5 a 6.**

8. Bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, môžu členské štáty do 30. júna 2024 uplatňovať strop na príjmy od inframarginálnych výrobcov za rovnakých podmienok, ako sú podmienky stanovené v článkoch 6 až 8 a článku 10 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854. Komisia do 15. mája 2024 preskúma uplatňovanie príslušných systémov podľa tohto odseku a pre Parlament a Radu vypracuje správu o hlavných zisteniach tohto preskúmania.“

11. [...]

[...] [...]

[...]

[...] [...]

[...] [...]

[...]

[...]

Článok [...]2

Zmena smernice (EÚ) 2018/2001[...]

Smernica (EÚ) 2018/2001 sa mení takto:

1. Článok 4 ods. 3 sa mení takto:

a) druhý pododsek sa nahrádza takto:

„ Na uvedený účel sa, pokiaľ ide o systémy priamej podpory cien, poskytuje podpora formou trhovej prémie, ktorá by mohla byť, okrem iného, pohyblivá alebo pevná. **Prvá** [...] **veta** sa nevzťahuje na podporu elektriny z obnoviteľných zdrojov uvedených v článku 19b ods. 2 nariadenia **Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943**³⁴, na ktorú sa vzťahuje článok 19b ods. 1 uvedeného nariadenia.

2. [...]

[...] [...]

[...]

[...]

³⁴ **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).**“

Článok 3

Transpozícia

1. **Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do šiestich mesiacov po nadobudnutí účinnosti [tejto smernice].**
Odchyľne od prvého pododseku členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 1 ods. 2 a 4 do dvadsiatich štyroch mesiacov po nadobudnutí účinnosti [tejto smernice].

Bezodkladne oznámia Komisii znenie týchto ustanovení.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Takisto uvedú, že odkazy v platných zákonoch, iných právnych predpisoch alebo správnych opatreniach na smernicu zrušenú touto smernicou sa považujú za odkazy na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze a jeho znenie upraví členské štáty.

Článok 4

Nadobudnutie účinnosti

1. **Táto smernica nadobúda účinnosť [dvadsiatym] dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.**

Článok 5

Táto smernica je určená členským štátom.

V Štrasburgu

Za Európsky parlament

predseda/predsedníčka

predseda/predsedníčka

Za Radu
